

مال و اولاد دنیا حیاتی نین زینتی دیلر و باقیات صالحات پروردگارین یانیندا چوخ یاخشی اجری وار و سرانجامی گوئلدیر .

(۴۶) و او گونی که داغلاری حرکتی گتیرریک و یئر اوزون هموار ائدهریک و جمیع مخلوقی (قبردن قاوایب) محشره گتیرریک و بیر کسدن صرف نظر ائتمریک (۴۷) و جمیع مخلوق صفرده پروردگاریوه گوئلریلمیش اولار و بیریم یانیمیزا (انفرادی حالدا) گلرسیز، نئجه که اول دفعه سیزی خلق ائتمیشدیک و خیال ائدیردیز که سیزین اوچون میعادگاه قرار وئرمیه جهییک (۴۸) اوگون هرکسین نامه اعمالین (پرونده سین) اونون الینه قویارلار . اوندا مجرم و گناهکار اشخاصی، نامه اعمال لارینا گوئلره قورخلی و نگران حالدا گوئلرسن و اونلار دئیرلر: وای اولسون بیزه جور نامه اعمال دیر که اوندا هیچ کیچیک و بیوک عمل قالمایب مگر هامیسی حساب اولوبدیر و هر کس ئوز عملین حاضر و آماده تاپار و سنون پروردگارین بیر کیمسهیه ظلم ائتمز . (۴۹) زمانی که بیز ملک لره امر ائتدیک که آدمه سجده ائدین ، هامیسی سجده ائتدیلر مگر ابلیس که سجده ائتمه دی و او جن طایفه سیندن ایدی و پروردگارین امریندن خارج اولدی . آیا سیز مخلوق منی ترک ائدیب شیطانی و اونون اولادینی دوست توتورسوز؟ بیر صورتده که اونلار سیزین دشمنیزدیلر و ظلم ائدنلر (شیطانی دوست توتانلار) پیس مبادلله ائدیلر (۵۰) من گوئلری و یئرلی خلق ائدنده، اونلاری (شیطانی و اولادینی) شاهد چاغیرمادیم و نه اونلارین ئوزلرین خلق ائدنده و من هیچ وقت ضالته دوشنلری ئوزومه کمک توتان دئیلیم (۵۱) اوگون الله امر ائدر: منیم شریک لریمی که گمان ائدیردیز، چاغیرین، مشرک لر اونلاری چاغیرارلار، اما اونلار جواب وئرمزلر و اونلارین آراسیندا (چاغیران و چاغیریلان) هلاکت مکانی مقرر ائدهریک . (۵۲) اوندا گناهکارلار جهنمین اوتونی گوئلروب و یقین ائدرلر که جهنمده وشه جکلر و قاچاق یولی اوردا تاپا بیلمزلر (۵۳) .

بیر بو قرآندا خلقین هدایتی اوچون هر مئلدن کرارا بیان
ائتدیک، ولی انسان هرزاددان آرتیق حق سؤزی ایله جدالا
باشلادی (۵۴) و قتیکه خلق اوچون هدایت گلدی، هیچ زاداونلاری
ایمان گتیرمکدن و پروردگاردان توبه و باغیش ایسته مکدن منع
اتممدی مگر بوکه گنجمیش قوملرین مجازات سنتی اونلارا یئتیشمیا
عذاب اونلارا مقابل گله (۵۵) و بیر پیغمبرلری گوئندرممیشیک مگر
بشارت وئرندیله و اخطار ائندیلر و او کسلی که کافر اولدولار
بیهوده جدال ائدیله تا حق و حقیقتی آرادان آپارالار و بیزیم
آیاتیمیزی و اخطارلاریمیزی تمسخر ائدیله (۵۶) ظالم راقا و کسدن
کیمدیر که پروردگارین آیملریله نصیحت اولونا، سونرا اونلاردان
اوز دوئندره و ئوز اللریله قباقدان گوئندردیگی گناه عمل لری
یادیندان چیخاردا؟ بیر اونلارین اوره کلرینه پرده (جهالت) سالدیق
تا اللهین کلامین آنلامیالار و قولاقلارینا (حق سؤزون ائشیدمکدن)
آغیرلیک وئردیک و اگر سن اونلاری هدایت چاغیراسان، ابداً
هدایت تاپمازلار (۵۷) و سنون پروردگارین باغیشلیان و رحمت
صاحبیدیر، اگر ایستیه خلقی عمل لری مقابلینده گرفتار ائده، البته
اونلارا تئز عذاب گوئندر، ولی اونلارین مجازاتی اوچون تعیین
اولموش وقت وار که اوزمان اللهین درگاهیندان سوی پناهگاه ناپا
بیلمزله (۵۸) و بودور که بیز شهرلرین اهالیسین چون ظلم ائله دیله،
اونلاری هلاک ائتدیک و اونلارین هلاکتینه وقت تعیین ائله دیک
(۵۹) زمانی که موسی پیغمبر ئوز جوان یولداشینا دئدی: من بو
سفر دن ال چکرم تا مجمع البحرینه (ایکی دریانین قاووشان یئرینه)
یئتیشم (احتمالاً "مرمره دریاسی دیر) حتی اگر ئیلر بوی طول
چکه (۶۰) و قتیکه اونلار مجمع البحرینه یئتیشدیله بالیقی
اونوتدولار. سونرا بالیق یولون توتوب، دریایا گئتدی. (۶۱).

پس وقتیکه او یئردن گئج دیلر ، موسی او جوانا دئدی ، غذا میری گبرگین که بو مسافرنده جوخلی زحمته دوشدوک (۶۲) (حضرت یوشع) دئدی گوردون که او بیوگ داشین یانیندا اوتورمورشدوق ، بالیق منیم یادیمدان چیخدی و اوردا قالدی و شیطان اونی منیم یادیمدان چیخارتدی که سنه دئیم ، بالیق تعجیلی حالدا یولون نوتوب ، دریایا سوزولدی (۶۳) موسی دئدی ، اورا همون یئردیر که بیز آختاریروق و او یولدان که گلمیشدی لر دانیشان حالدا قئیت دیلر (۶۴) اوردا بیزیم بنده لری میزدن بیرینی تاپدی لار که اونا (خضر پیغمبره) ئوز یانیمیزدان رحمت (ونبوت) و ئریب و اونا علم (غیب) تعلیم و ئرمیشدیک (۶۵) موسی اونا (خضر پیغمبره) دئدی ، آیا مکر دیر من سنون خدمتینده اولام و سندن تبعیت ائدم ، عوضینده سنده او علم رشد کمالدان که سنه تعلیم اولونوب ، منه تعلیم و ئره سن ؟ (۶۶) (خضر پیغمبر) دئدی ، مسلما " سن قادر دئیل سن که منیله برابر (اولایلار) صبر ائلیه سن (۶۷) و سن نئجه اوزاددان که اصلا " خبرین یوخدور ، صبر ائلیه بیلرسن ؟ (۶۸) موسی دئدی ، اگر الله ایستیه ، سن منی صبر ائدنلردن تاپارسان و سنون امریندن هیچ چیخمارام (۶۹) (خضر پیغمبر) دئدی ، اگر ایستیه سن منه تابع اولاسان ، گرک مندن هیچ زاد خبر آلمیاسان تا وقتیکه من ئوزوم اونون باره سینده سنی آگاه ائدیم (۷۰) (موسی پیغمبر قبول ائله دی) سونرا هر ایکسی (یولا دوشوب) گئتدی لر تا گمیه میندی لر (خضر پیغمبر) باشلادی گمینی دلمگه . موسی دئدی ، گمینی دل دین که آدم لرین غرق ائلیه سن ؟ واقعا " سن چوخ پیس ایش گوردون (۷۱) (خضر پیغمبر) دئدی ، آیا من دئمه دیم که سن قادر دئیل سن منیله صبر ائلیه سن ؟ (۷۲) (موسی) دئدی (بو دفعه منی باغیشلا) یادیمدان چیخان شیئده منی مواخذه ائله مه گینن و منی ایشیمده چوخ برکه باسما (۷۳) سونرا هر ایکسی گئتدی لر تا وقتیکه بیر اوغلانی گوردولر (خضر پیغمبر) او اوغلانی ئولدوردی . موسی دئدی ، گناه سیز شخصی ئولدوردون که بیر آدمی ئولدورمه میشدی ، واقعا " سن چون پیس ایش گوردون (۷۴)

(خضر پیغمبر) دئدی، آیا من سنه دئمه دیم که سن قادر دئیل
 سن منیله صبر ائلیه سن؟ (۷۵) موسی دئدی اگر بوندان سونرا سندن
 بیر زاد خبر آلسام، اوندا یولدا شلیقی پوزکینن و مندن ساری
 معذورسان (۷۶) (خضر پیغمبر قبول ائلهدی) هر ایکسی یولا
 دوشدولر تا یئتیشدیلر بیر کندین اهلینه، او کندین اهلیندن غذا
 ایسته دیلر، کندین اهلی اونلارا غذا وئرمه دیلر و اونلاری قوناق
 ساхлаما دیلار، سونرا (موسی ایله خضر) او کندده بیر دیواری گوردولر
 که آز قالیردی پیخیلسین، خضر او دیواری دوزه لدیب و محکم
 ائتدی. موسی دئدی، اگر سن ایسته سئیدین اونون بایتیندن مزد
 آلاردین (۷۷) (خضر) دئدی، ایندی منیله سنون آیریلیق زمانی
 یئتیشدی. ایندی من سنی او ایشلرین تعبیریندن که قادر اولمادین
 صبر ائلیه سن آگاه ائلیه جگم (۷۸) و اما او گمی نئچه نفر فقیر
 شخصین کیدی که دریادا ایشلیردیلر، من ایسته دیم که او گمینی
 معیوب ائدم چونکه اونلاردان اوسته بیر پادشاه وارایدی که تمام
 سالم گمیلری غضب ائلیردی (۷۹) و اما او اوغلان، اونون آنا و
 آناسی مومن ایدیلر، بیز قورخدوق که او (کافر) اوغلان اونلاری
 یولدان چیخاردیب و کفره یئتیره (۸۰) بیز ایسته دیک که پروردگاری
 اونلارا پاک و فامیل دوست اولاد عوض وئره (۸۱) و اما او دیوار او
 شهرده ایکی یتیم اوغلان اوشاقین کیدی، اونلارین (رحمتلیک)
 آناسی یاخشی بیر کیشی ایدی و او دیوارین آلتیندا خزانه وارایدی،
 پروردگار ایسته دی که او اوغلانلار حد رشده یئتیشه لر تا پروردگارین
 رحمتیندن خزانه لرین چیخاردالار و من بو ایشلری ئوز یانیمدان
 انجام وئرمه دیم (بلکه الله تعالی ایسته میشدی که بو ایشلری انجام
 وئرم) بوایدی او ایشلرین تعبیری و تاویلی که سن قادر اولمادین
 اونلارا صبر ائلیه سن (۸۲) (یا پیغمبر) سندن ذوالقرنین باره سینده
 سؤروشورلار، دئگینن که اونون حکایتین سیزه تذکر وئره جگم (۸۳)

بیر اونا بیئر اوزونده قدرت و سلطنت با عیشلادیق و هر رادیق
 سببین و وسیله سین اونون اختیاریندا قرار وئردیک (۸۴) او بوتون
 امکاناتیله حرکت ائلهدی (۸۵) تا وقتی که گون باتان بیئر یئتیشدی ،
 بیئر تصور ائله دی که گون بولاندیریق سو بولاقیندا غروب ائتدی ،
 و احوالیده بیر قومه (تائری تانیمازلارا) راست گلدی ، بیز دئدیک ،
 ای ذوالقرنین (اوقومون ایمانی باره سینده سنه اختیار وئریریک) یا
 اونلاری مجازات ائله یا اونلارین حقینده عدالت ایله رفتار ائتگیسن
 (۸۶) ذوالقرنین اعلام ائلهدی ، هرکس ظلم ائلیه (مشک قالا)
 اونی برک مجازات ائلیه جه بیک (ئولندن) سونرا پروردگاری طرفینه
 قئییدر و پروردگاری اونی چوخ پیس عذاب ائلر (۸۷) و اما هرکس
 ایمان گنیره و صالح عمل انجام وئره ، اونون اوچون یاخشی اجر و
 گوزل جزا واردیر و بوتون ایشلرینده او نا تسهیلات قائل اولاریق
 (۸۸) سونرا بوتون امکاناتیله حرکت ائله دی (۸۹) تا وقتی که
 گون چیخان بیئر یئتیشدی و اوردایبیر قومه راست گلدی
 که بیز اونلار ایله گونون آراسیندا ئورتوک قرار وئرمه میشدیک (۹۰)
 (نجه که گون باتان بیئرین قومی ایله رفتار ائتمیشدی ، بونلار ایله
 اوچور رفتار ائلهدی) و بیز هر نه که اونون یانیندا واریدی ، کاملاً
 آگاه ایدیک . (۹۱) سونرا بوتون امکاناتیله (اورادان) حرکت ائتدی
 (۹۲) تا وقتی که ایکی رشته سددین (داغلارین) آراسینا یئتیشدی ،
 اوردایبیر قومه راست گلدی که اونلارین دیل لرین و سؤزلرین آنلاماق
 آسان و یاخین دئییلدی (۹۳) اونلار دئدیلر ، ای ذوالقرنین (بو
 داغلارین دالیندا اولان) قوم یاچوج و ماچوج واقعا " بیئر اوزونده
 فساد ائندیلر ، اگر بیز سددین خرج و مخارجین عهده میزه آلاق ،
 آیا سن بیزیله اونلارین آراسیندا بیر محکم سد و مانع ایجاد ائلرسن ؟
 (چونکه سنون امکاناتین چوخ دور) . (۹۴) ذوالقرنین دئدی ، او
 امکاناتی که پروردگاریم منیم اختیاریمدا قرار وئریب چوخ یاخشیدیر .
 سیز فقط قول قوه سی ایله (کارگرایله) منه کمک لیک ائدین تا سیز ایله
 اونلارین آراسیندا بیر محکم سد (دمیر دیوار) ایجاد ائدیم (۹۵)
 سیز منه دمیر پارچالاری گتیرین تا (سددین او جالیقی ، دریا
 کناریندا اولان) ایکی قایانین برابری اولسون و دئدی که اونلارین
 آلتیندا اود یاندیر سینلار تا دمیرلر قیزاریب ، اونا دونسونلر ،
 سونرا دئدی ، میس (وقلع) اریدیب گتیرین تا ملات عوضینه اونلارین
 اوستونه (وآرالارینا) توکوم (۹۶) اوندان سونرا قوم یاچوج و
 ماچوج قادر اولما دیلار او سددین اوستوندن اشالار و قادر اولما دیلار
 اونا نقب وورالار (۹۷)

دوالفرین دندی، بو بیوک ایش پروردگاریمین لطف و
 مرحمتیندیر، وقتیکه پروردگاریمین وئردیگی وعده گلیب یئتیشه،
 بو سد داغیلار، البته پروردگاریمین وعده سی حق و حقیقتدیر
 (۹۸) بیز اوگون کافرلری ئوز حال لارینا ترک ائله ریک که دالغالار
 کیمی بیر بیرینه قاریشیب و پریشان اولالار، اوندان سور (شیپوری)
 چالینار و بیز اونلارین هامیسین محشرده جمع ائله ریک (۹۹)
 اوگون جهنمی (وحشتناک صورته) کافرله نشان وئره ریک (۱۰۰)
 او کسلی که منیم ذکریمدن گۆز ئورتدیلر و قادر اولمادیلار و
 ایستمدیلر اونی ائشید سینلر (۱۰۱) آیا او کسلی که کافر اولدولار،
 بئله گمان ائدیرلر که منیم مومن بنده لیم، مندن سوای غیرسین
 ئوزلرینه دوست توتا جاقلار؟ البته بیز جهنمی کافرلرین وارد اولماقی
 اوچون آماده ائتمیشیک (۱۰۲) دئگینن آیا (ایستیرسیزکه) سیزی
 زیانکار اشخاصین عملیندن آگاه ائدیم؟ (۱۰۳) او کسردیلر که
 تلاشلارین و عمرلرین دنیا حیاتیندا ضالته گئچیردیلر و گمان
 ائیلرلر که یاخشی ایش گورورلر (۱۰۴) اونلار او کسردیلر که
 پروردگارین آیتلرینه کافر اولدولار و اللهین گوروشون داندیلار
 (باور ائتمه دیلر) اونلارین (یاخشی) عمل لری باطل اولوب آرادان
 گئدر و قیامت گونی اونلارا ارزش قائل اولماریق (۱۰۵) بودورکه
 اونلارین جزاسی و کیفری جهنم دیر چونکه اونلار الله،
 کافر اولدولار و بیزیم آیاتیمیزی و پیغمبرلریمیزی لوغازاتو-
 توردولار (۱۰۶) البته او کسلی که ایمان گتیردیلر و صالح عمل
 انجام وئردیلر، فردوس باغلاری اونلارین منزل لری دیر (۱۰۷)
 همیشه لیک اوردا قالاجاقلار و ایسته مزلر اوردان چیخسینلار
 (۱۰۸) (یا پیغمبر) دئگینن اگر تمام دریالار پروردگار یمین کلماتین
 یازماق اوچون مرکب اولالار، اوندان قابق که پروردگاریمین سوزلری
 تمام اولار، دریالار قورویار، حتی اگر او دریالارین مثلین اونلارا
 کمک ائده ک (اضافه ائده ک) (۱۰۹) دئگینن منده سیزین تکیین
 بشم، منه الله طرفیندن وحی اولور که سیزین اللهیز تکجه بیر الله
 دیر، پس هرکسین پروردگارین گوروشونه امید و اطمینانی وار، گرک
 دنیاده صالح عمل انجام وئرسین و پروردگارین عبادتینده، بیر
 کسی اونا شریک قرار وئرمه سین (۱۱۰)

باغيشليان رحم ائدن تانري آدينا

كهيعص (قرآنين رموزيندن و اسرار يندندير) (۱) بو سوره پروردگار يوين لطف و مرحمتي ئوز بنده سي زكريا يه دير (۲) وقتي كه پروردگار ين گيزلين و آرام حالدا سسله دي (۳) دئدى، پروردگارا، حقيقتا " منيم سوموكلريم سست و ضعيف اولوب و باشمين توكلري قوجاليقدان آغاريب. پروردگارا، (بو مدتده) هيچوقت سنون درگاهيوه دعا و عبادت ائتمكدن نااميد و مايوس اولماميشام (۴) پروردگارا، قورخورام من ئولندن سونرا اينديكي وارث لر حق يولي گئتميه لر و منيم عياليم دوغميان و عقيم دير. سن ئوز لطف و كرميندن منه بير صالح اولاد عطا ائتگين (۵) كه منيم وارثيم و آل يعقوبون وارثي اولسون. پروردگارا، اونى ياراشيقل و صالح و وارث قرار وئركين (۶) (خطاب ائتديك) اي زكريا، بيز سنى بير اوغلانين ولادتينه بشارت وئيريريك كه آدى يحيى دير و اوندان قاباق بو آدى كيمسه يه قرار وئرمه ميشيك (۷) زكريا دئدى، پروردگارا نئجه منيم اوچون اولاد عمله گلر؟ بير صورتده كه عياليم عقيم دير، ئوزومده قوجاليقدان عاجز اولموشام (۸) خطاب يئتيشدى، بئله دير، پروردگار ين امر ائتدى كه بو ايش منيم اوچون چوخ آساندير و منم كه سنى خلق ائتديم او حالدا كه قبلا " بير شيئي دئيلىدين (۹) زكريا عرض ائتدى، پروردگارا، منيم اوچون بير علامت قرار وئركين (تا خاطر جمع اولوم) الله بويوردى، سنون علامتين اودور كه (دليلين توتولاجاق و) اوچ گئجه گونوز خلق ايله دانيشا بيلمز سن (۱۰) زكريا محرابدان ئوز قومنا سارى خارج اولدى او حالدا كه (ديلي توتولموشدى و) اشاره ايله خلقه دئييردى كه سحر و آخشام پروردگاره تسبيح ائديب و نماز قيلين. (۱۱).

(وَقَتِيكَ اللَّهُ تَعَالَى يَحْيَى نَى زَكْرِيَا هَ كَرَامَتِ ائْتَدَى ، اللَّهُ بَوِیوردی) ای یحیی بوگوی کتابین محکم آلتگین و اوشاق اولان حالدا اونا نبوت مقامی وئردیک (۱۲) و ئوز طرفیمیزدن اونا مهربانلیق و پاکلیق عطا ائتدیک و او همیشه الله تعالی دان قورخان و پرهیزگارایدی (۱۳) آتا و آناسینا یاخشی لیق ائدنیدی و هیچوقت زور دئین و نافرمان دئیلایدی (۱۴) اللَّهُمَّ سَلَامِی وَ رَحْمَتِی اَوْنَا اولسون او گونی که آنادان دوغولدی و او گونی که وفات ائدر و او گونی که دیریلیب ، مبعوث اولار (۱۵) (یا پیغمبر) قرآندا مریمین شرح حالین (خلقه) ذکر ائتگین اوندا که ئوز اهلیندن کنار اولوب و گون چیخان سمته گئتدی (۱۶) و جماعتدن اوزاقدا پرده چکدی (تاعبادت ائتسین) بیز ئوز روحیمیزی (جبرئیلی) مریمه ساری گوئدردیک و جبرئیل بیر کامل بشر صورتینده مریمه ظاهر اولدی (۱۷) مریم دئدی من سنون (شریندن) رحمان الله پناه آپاریرام ، اگر الله دان قورخانسان (بوردان چیخ گئت) (۱۸) جبرئیل دئدی ، بوندان غیر دئیل که من سنون پروردگاریوین رسولی یم ، گلمیشم تا اونون امری ایله سنه بیر گناهلاردان پاک و متقی اوغلان باغیشلیام (۱۹) مریم دئدی ، نئجه منیم اوغلوم اولار بیلر؟ بیر صورتده که هیچ بشرین الی منه یئتیشمه یب و پیس عمل ائتمه میشم (باکره بیر قیزام) (۲۰) جبرئیل دئدی ، بئله دیر ، پروردگارین امر ائتدی : که بو ایش منیم اوچون چوخ آساندیر تا بو اوغلانی خلق اوچون آیت و ئوز رحمتیمیز قرار وئرم و بو بیر فرماندیر که صادر اولوب (اللهم امری هر حالدا گرک عمل اولار) (۲۱) مریم (عیسی یه) حامله اولدی ، سونرا بیر اوزاق یئره گئتدی (۲۲) و دوغماق دردیندن بیر خرما آغاجی نین بوتاسی آلتینا پناه آپاردی و دئدی ایکاش بوندان قاباق ئولردیم و خاطره لردن محو اولوب گئدردیم (۲۳) سونرا اونی اشاگی طرفدن کسله دیلر که غصه ائله مه ، پروردگارین سنون ایاغین آلتیندا بولاق قرار وئریب (۲۴) خرما آغاجی نین بوتاقینا حرکت وئرن تا (قیش فصلینده) سنون اوچون تازه خرما توکسون (۲۵) .

(خرمادان) یئگین و (بولاقدان) ایچکین و گوزون ایشیقلا نسین و مخلوقدن هرکسی گوردون (اشاره ايله) دتگین که من رحمن الله سکو نذری ائتمیشم و بوگون بیر انسان ايله دانیشمیا جاغام (۲۶) مریمین طایفه سی ، مریمی اوشاق قوجاغیندا گوروب ، دئدیله ، یامریم بیوگ و عجیب شیئی سندن اوز وئریب (۲۷) ای هارونون باجیسی سنون نه آتان پیس آدم ایدی ونه آنان پیش عمل صاحبی ایدی (۲۸) مریم (بئشیکده کی) اوشاغا اشاره ائتدی ، دئدیله ، بئشیک اوشاقی ايله نجه دانیشماق اولایلر؟ (۲۹) عیسی (فصیح دیل ايله جواب وئریب) دئدی : حقیقتده من الله بنده سی یم ، او منه کتاب و نبوت وئریب (۳۰) الله منیم وجودیمی هر یئرده اولسام مایه رحمت و برکت قرار وئریب و منه سفارش ائدییدی که تادییری یم نماز قیلام و زکات وئرم (۳۱) و آنا ما یا خشی لیق ائدم و الله منی زور دئین و ظلم ائدن قرار وئرمیوبدی (۳۲) و اللهمین سلامی و رحمتی منه دیر او گونی که آنادان دوغولدوم و او گونی که منه وفات باغیشلار و او گونی که دیریلیب مبعوث اولارام (۳۳) بودور عیسی ابن مریمین حقیقی شرح حالی که اونون باره سینده شک و تردید ائدیردیز (۳۴) روا دئیل (و یاراشیقی یوخدور) که الله تعالی اولاد اسخاذا ئده ، الله پاک و منزّه دیر (او افترا لاردان که اونا نسبت وئریلر) الله هر امری اراده ائده و مقتضی بئله ، فقط دئیر ، موجود اول و فوری موجود اولار (۳۵) (عیسی نین سوزلری نین بقیه سیدیر) حقیقتده الله منیم پروردگاریم و سیزین پروردگار یزدیر ، پس اونا عبادت ائدین و صراط مستقیم (دوز یول) بودور (۳۶) خلقین (مختلف) فرقه لری ئوز آرا لاریندا (عیسی حقینده) اختلاف ائدیله ، وای اولسون او کسلره که کافر اولدولار بیوگ گونده (قیامتده) حاضر اولماقدان (۳۷) او گونی که بیزیم یانیمیزا گلرلر ، اوندان نه قدر ائشیدن و گورن اولارلار ، لکن بوگون ظالم لر آشکارا ضالانده دیلر (۳۸) .

(یا پیغمبر) مخلوقی خسرت کوئوئدن قورخوت، وئیکه بیریم امریمیز صادر اولدی. اولماسین که اونلار غلفت حالیندا قالیب و ایمان گنیرمیه لر (۳۹) تکجه بیریک که یئرین و یئر اهلی نین وارشی بیک و بیزیم طرفیمیزه قئییدرلر (۴۰) (یا پیغمبر) کتابدا ابراهیم پیغمبردن یاد ائتکینن که او چوخ دوز دانیشان و الله طرفیندن کوندریلن پیغمبرایدی (۴۱) زمانیکه آتالیغینا دئدی، ای آتا نه اوچون او شیئه عبادت ائدیرسن که (سنون سسیوی) ائشیتیم و سنی گورمیر و سندن رفع حاجت ائتمیر؟ (۴۲) ای آتا حقیقتده او علم و آگاهی که منه الله طرفیندن گلیب، سنه کلمه یب، پس مندن تبعیت ائتکینن، تاسنی دوز یولا و محکم دینه ساری هدایت ائدیم (۴۳) ای آتا هیچوقت شیطانا عبادت ائتمه کینن که شیطان باغیشلیان الله عسیان ائتدی (۴۴) ای آتا قورخورام که باغیشلیان اللهین طرفیندن سنه عذاب یئتیشه، اوندان شیطانیه (جهنمده) دوست و یولداش اولارسان. (۴۵) آتالیغی دئدی، یا ابراهیم مگر منیم معبودلاریمدان اوز دوندربسن؟ اگر (بو ایشدن) ال چکمه سن (وئره رم) سنی داشا با سارلار (چیخ گئت بوردان) ئیلر بوی مندن اوزاق اولکینن (۴۶) ابراهیم دئدی، سلام اولسون سنه (سلامت قالاسیز) پروردگاریمدان سنون اوچون باغیشلانماق ایستیرم البته او منیم حقیمده چوخ مهرباندير (۴۷) ومن سیزدن و او بت لردن که الله تعالی دان سوای اونلارا عبادت ائدیرسیر، همیشه لیک آیریلیب و اوزاق اولورام و فقط پروردگاریم عبادت ائدیرم و امیدیم وار که پروردگاریم دعا ائتمک ایله، منی ئوز لطفوندن محروم ائتمیه (۴۸) ائيله که ابراهیم ئوز قوموندن و او بت لردن که الله تعالی دان سوای عبادت ائدیردیلر، اوزاق اولدی، بیزاونا اسحاقی و (نوه سی) یعقوبی عطا ائتدیک و هامیسینا نبوت مقامی وئردیک (۴۹) و اونلاری ئوز رحمتیمیزدن بهره مند ائتدیک و اونلارا دوز دانیشان دیل و عالی مقام قرار وئردیک (۵۰) (یا پیغمبر) کتابدا موسی پیغمبردن یاد ائتکینن که او مخلص بنده لردن و الله طرفیندن کوندریلن پیغمبر ابدی (۵۱)

بیز موسی نی طورون (داغین) ساغ طرفیندن سسله دیک و اونی مصاحبت اوچون ئوزومیزه یاخین ائتدیک (۵۲) و ئوز رحمتیمیزدن اونا، قارداشی هارون پیغمبری باغیشلادیق (۵۳) (یا پیغمبر) کتابدا اسماعیل پیغمبردن یاد ائتکینن که او صادق الوعده و الله طرفیندن گوندریلن پیغمبرایدی (۵۴) همیشه اهل خانواده سین و ئوز آدم لرین نماز قیلماغا و زکات ئوده مگه امر ائوردی و پروردگاری یانیندا یاراشیقلی بنده ایدی (۵۵) (یا پیغمبر) کتابدا ادریس پیغمبردن یاد ائتکینن که او چوخ دوز دانیشان والله طرفیندن گوندریلن پیغمبرایدی (۵۶) بیز اونون مقامین اوجا و رتبه سین عالی ائتدیک (۵۷) بو ذکر اولونان کس لر که الله تعالی اونلارا نعمت عطا ائدی، پیغمبر ایدیلر که بیز اونلاری آدمین نسلیندن و او کس لرین نسلیندن که بیز اونلاری نوحون گمیسینده حمل ائتدیک و ابراهیم پیغمبرین و اسرائیلین و او کس لرین نسلیندن که اونلاری هدایت ائتمیشدیک، رسالته انتخاب ائتدیک. اونلارا هر وقت باغیشلیان اللهین آیاتی تلاوت اولوردی (شوق و محبت دن) آغلار حالدا اوزلری اوسته دوشوب، سجده یه گئدردیله (۵۸) اونلاردان سونرا بیر قومی گلدیلر که نمازی ضایع و ترک ائتدیله و شهوات نفسه تابع اولدولار، پس تئزلیک ایله ئوز پیس جزالارین گوره جکله (۵۹) او کس دن سوای که توبه ائدی و ایمان کتیره و صالح عمل گوره، اونلار بهشته داخل اولارلار و اونلارا هیچ ظلم اولماز (۶۰) باغیشلیان الله ئوز بنده لرینه گورمه دیکلری همیشه لیک بهشت باغلارین وعده و ثریب. البته اللهین وعده سی یقینا "انجام تاپاجاق" (۶۱) اوردا بیهوده سوز ائشیدیلمز مگر سلام و سلامت لیک و اونلارین روزیلاری سحر و آخشام مرتب یئتیشر. (۶۲) بو ذکر اولان بهشتی او شخصه ارث و ثره ریک که الله تعالی دان قورخان و پرهیزکار اولار (۶۳) (جبرئیل دئدی) بیز ملک لر سنون پروردگار یوین امریندن سوای نازل اولما ریق، اوزادی که قبلا "انجام و ثرمیشیک و اوزادی که ایندی انجام و ثریریک و اوزادی که سونرالار انجام و ثره جه بیک، هامیسی اونون امر یله دیر و سنون پروردگارین سنی یاددان چیخاردان دئیل (۶۴)

گویند و یثرب و اولادین اراسیندا اولانلارین خالق و پروردکاری شکجه اودور، پس اونون عبادتینه صبر و تحمل ائتگینن آیا اللہ تعالیٰ دان سوای بو آدداساندا بیرین تانییرسان؟ (۶۵) انسان دئیر، آیا وقتیکه من ئولدوم گئتدیم، تئز دیریلیب و قبردن چیخاجام؟ (۶۶) آیا اوانسان یادینا گتیرمیر که بیز اونو بوندان قباق خلق ائتدیک او حالدا که بیر شیئی دئیلدی؟ (۶۷) پروردگار بوه آند اولسون، اوللاری شیطانلاریله محصور ائدیپ سونرا هامیسهین جهنمین اطرافینا احضار ائده جه بیک دیزلری اوسته دوشن حالدا (۶۸) سونرا هر فرقه دن او کسی که باغیشلیان الله چوخلی عصیان ائدیپ، خارج ائده ریک (۶۹) البته بیز یاخشی بیلبریک کیمسلر اود ایچینه دوشمه که آرتیق مستحق دیلر (۷۰) و سیز (انسانلاردان) بیر کس بوخدور که جهنمه داخل اولماسین و بو امر پروردگار یوین حتمی و قطعی حکمیدیر (۷۱) (هامی جهنمه داخل اولاندان) سونرا بیز الله تعالیٰ دان قورخانلارا نجات وئره ریک و ظالم لری دیزلری اوسته دوشن حالدا ترک ائده ریک (۷۲) وقتیکه بیزیم آشکار و آیدین آیت لریمیز (مومنلر حقینده) تلاوت اولونور، کافر جماعت، مومن جماعته دئییرلر که بیز ایکی فرقه نین هانکیسی مقام و منزلتده (جماعتین ایچینده) گوزه ل و یا خشیدیر؟ (۷۳) بیز بونلاردان قباق کئچمیش قرن لرده نه قدر کافر جماعتلردن هلاک ائتدیک که مال و انازلاری و لباسلاری بونلاردان چوخ – چوخ یاخشی ایدی (۷۴) (یا پیغمبر) دئگین هر کس ضلالت و کفر یولی گتسه، باغیشلیان الله اونا آرتیق مهلت (طول عمر و امکانات) وئرنه تا وقتیکه وئریلمیش عذاب وعده لرین گوره لر یا دنیا عذابین، یا قیامت عذابین. کافرلر یاخین گله جکده بئله جکله که موقعیت جهتینده پيسرراق و قشون بابتینده ضعیف راق کیمدیر (۷۵) و الله تعالیٰ هدایت تاپان آدمیلرین هدایتینی داها آرتیرار و پروردگار یوین یانیندا همیشه لیک قالان صالح عمللرین یاخشی ثوابی و یاخشی آخر و عاقبتی واردیر (۷۶)

(یا پیغمبر) آیا کوردون او کسی که بیزیم آیا بزمیره ایستایب
 کافر اولدی؟ و دئدی که (اگر قیامت و بهشت اولسا) منیم اوردا
 جوخلی مال و ثروتیم و اولادیم اولاجاق (اوندا بورجومی وئره رم)
 (۷۷) آیا او شخص غیبدن آگاهدیر (که آخرتده اونون مال و دولتی
 اولاجاق؟) یا باغیشلیان الله تعالی دان تعهد نامه آلبیدیر؟ (۷۸)
 بئله دئیل، او دئدیگی سوزلری یازیریق و اونون عذابینی طولانی
 ائده جهنم (۷۹) وهرنه که (مال و اولاددان) دئیری، هامیسین
 اوندان آلاریق و او ئوزی تک و تنها بیزیم یانیمیزا گله جک (۸۰)
 مشرکله، الله تعالی دان سوای ئوزلرینه آیری معبودلار اختیار ائتدیلر
 تا ئوزلری اوجون عزت و شخصیت قازانالار (۸۱) بئله دئیل، یاخین
 گله جکده اونلارین عبادتینه منکر اولوب و اونلارین مخالفی و ضدی
 اولاجاقلار (۸۲) آیا گورمه دین که بیز شیادلاری کافرلرین اوستونه
 گوندردیک تا اونلاری یئرلریندن تریشدیره لر و عصیانا تحریک
 ائده لر؟ (۸۳) (یا پیغمبر) اونلارین عذابینا چوخ تلمسه گین،
 البته بیز اونلارا بیر نئجه مدت مهلت وئره ریک (۸۴) اوگونی که
 الله تعالی دان قورخان انسانلاری دسته، دسته باغیشلیان اللهین
 طرفینه محصور ائده ریک (۸۵) و گناهکارلاری سوسوز اولان حالدا
 جهنمه ساری سوق وئره ریک (سوره ریک) (۸۶) اوگون بیر کسی
 شفاعت صاحبی اولایلمز، مگر او کس که باغیشلیان الله تعالی دان
 عهد آلبیدیر (۸۷) و کافرلر دئدیلر که باغیشلیان الله ئوزونه
 اولاد اتخاذائیدیدی (۸۸) واقعا " سیز (کافرلر) چوخ پیس سوز
 دلیزه گتیردیز (۸۹) یاخین ایدی بو افترادن گوئلر توکولسون و
 یئر یاریلسین و داغلار داغیلسین. (۹۰) او جهته که باغیشلیان
 الله اولاد نسبتی وئردیلر (۹۱) باغیشلیان الله اوجون هیچ
 یاراشیقی یوخدور که اولاد اتخاذائده (۹۲) هیچ کس گوئلرده و
 یئرده یوخدور مگر باغیشلیان اللهین درگاهینه قول کیمی گلر (۹۳)
 البته الله بوتون مخلوقاتین و موجوداتین تعدادیندان و حسابیندان
 آگاهدیر (۹۴) و اونلارین هامیسی قیامت گونی اللهین درگاهیندا
 بالقوز حاضر اولارلار (۹۵)

البته اوکسیری که ایمان گتیردیلر و صالح عمل انجام وئردیلر، باغیشلیان الله اونلار اوچون محبوبیت قرار وئرر . (۹۶) بونا گوره بیز قرآنی سنون دلیویه آسان ائتدیک تا اونونلا اهل تقوانی (اللهین رحمتینه) بشارت وئره سن و لجباز جماعتی (اونون عذابیندن قور خوداسان (۹۷) و بیز بونلاردان قباق کئچمیش قرنلرده نه قدر کافر جماعت لردن هلاک ائتدیک ، آیا سن اونلاردان بیر نفرین گورورسن ؟ یا اونلاردان بیر سن ائشیدیرسن ؟ (۹۸)

۱۳۵ - آیه

۱۳۴۱ - کلمه

۲۰ - طه سوره سی

۱۱ - بعثت ئیلی

باغیشلیان رحم ائدن تانری آدینا

طه (قرآنین رموزیندن و اسراریندن دیر) (۱) (یا رسول الله) بیز بو قرآنی سنه گوندرمه دیک که سن ئوزوو زحمته سالاسان (۲) مگر (بونا خاطر که) تذکر وئره سن او شخصه که اونون اوره گینده الله قورخوسی وار (۳) بو قرآن او اللهین طرفیندن دیر که یئری و گویلی اوجا خلق ائتدی (۴) باغیشلیان اللهی که عرش اعلایه مسلط دیر (۵) هر نه که گویلرده و یئرده و اونلارین آراسیندا وار و یا یئرین آلتیندا دیر ، هامیسی اونا تعلقی وار (۶) و اگر اللهی اوجا (یا آهسته سسیله) چاغیراسان (بیردر) البته او (خلقین) گیزلین اسرارینا کاملاً آگاه دیر (۷) الله دیر که اوندان سوای هیچ معبود یوخدور و بوتون باخشی و گوزل آدلار اونون اوچون دور (۸) (یا رسول الله) آیا موسی پیغمبرین شرح حالی گلیب سنه یئتیشیب ؟ (۹) او زمانی که بیر طرفدن اود (شله سی) گوردی . ئوز اهل و عیالینه دئدی ، سیز بو یئرده دایانین ، من اوزاقدان اود ایشیقی گوردوم ، اولاه که او اوددان بیر قدر سیزه گتیرم یا اونون وسیله سیله یولی تاپام (۱۰) ائیلده که موسی اودا یئتیشدی ، ندا گلدی که ای موسی (۱۱) من سنون پروردگارینام ، باشماقلاریوی چیخارت ، چونکه سن مقدس طوا مکانینداسان (۱۲) .

من سنی رسالته الحجاب اندیم، پس ائگین اورانی
 که سنه وحی اولونور (۱۳) حقیقتده منم الله، مندن سوای
 هیچ معبود یوخدور، پس منه عبادت ائگین و نمازی منی
 یاده گتیرمک اوچون قیلگین (۱۴) قیامتین ساعتی و زمانی
 حتما " گلیب یئتیشه جک و اونون وقتین و واقع اولماقین خلقدن
 گیزلین ساخلاریق تا هر کسین سعی و عملینه گوره جزا وئره ک (۱۵)
 پس او آدمیر که قیامته ایمان گتیرمیرلر و هوای نفسدن (ایسته
 دیکلریندن) تبعیت ائدیرلر، سنی قیامت کونوندن مانع اولوب و
 غافل ائتمه سین، یوخسا هلاک اولارسان (۱۶) یا موسی، سنون
 ساغالینده کی نه دور؟ (۱۷) موسی دئدی، بومنیم چلیکیم (عصام)
 دیر که (یورولاندا) اونا دایانارام و قویونلاری اونيله قووارام و
 آغاجدان اونلار اوچون یاریق توکهرم و آیری استفاده لریده واردیر
 (۱۸) الله بویوردی، یا موسی، اونی آت یئره (۱۹) موسی عصاسین
 آتدی یئره، بیردن عصا بیر اژدها اولدی که هر طرفه چاخناشیردی
 (۲۰) الله بویوردی، قورخماگین توت عصای، بیز اونی اولکی
 صورتینه قیطرریک (۲۱) الیوی قولتوغووا داخل ائگین تا آغ
 ایشیقلی و عیب سیز حالتده چیخسین و بو سنون علیحده معجزه
 اولاجاق (۲۲) البته ئوز بیوک آیت لریمیزی (سونرا) سنه نشان
 وئره جه بیک (۲۳) (بو معجزه لرله) گئت فرعونه ساری که او بتر
 یاغی اولوبدی (۲۴) موسی دئدی، پروردگارا، (بو بیوک ماموریت
 اوچون) منیم سینهمی آج (ومنه شرح صدر و قوت قلب عطاء ائگین)
 (۲۵) و منیم ایشیمی (ورسالت امرینی منه) آسان ائگین (۲۶)
 و منیم دیلیمین عقده سین (لکنتین) آچگین (۲۷) تا خلق منیم
 سوزلریمی آنلا سینلار (۲۸) و منیم اوچون ئوز فامیلیمدن وزیر و
 معاون قرار وئرگین (۲۹) قارداشیم هارونی (که مورد اطمینان دیر)
 (۳۰) و منیم آرخامی اونيله محکم ائگین (۳۱) و رسالت امرینده
 اونی منه شریک تعیین ائگین (۳۲) تا سنی پاکلیق ایله چوخلی
 عبادت ائده ک (۳۳) و سندن چوخ تشکر ائده ک (۳۴) البته سن
 ئوزون بیزیم احوالیمیزه یاخشی آگاهسان (۳۵) الله بویوردی، یا
 موسی، سن هر نه ایسته دین، عطا ائتدیک (۳۶) البته بیز سنه بیر
 داها منت قویدوق (۳۷)

وَقَتِيكە آناوا، وەگە لارم ایدی وحي ائتدیک (۳۸) گە اوشافیوی
 صندوقا قویوب و چایا ئوتورگینن، سو اونی ساحله یئتیرسین تا او
 کسیکه منیم و اونون دشمنی دیر (فرعون) اونی توتسون و ئوز
 طرفیمدن سنون محبتیوی اوره کلره سالدیم تاسنون پرورشین ئوز
 نظریم آلتیندا انجام تاپسین (۳۹) اوزمانیکه باحین دالینجا کلیب
 دئدی، آیا ایستیرسیز که سیزه بیر نفر نشان وئریم که اوشاقدان
 یاخشی مواظب اولسون؟ و بئله جیکده بیز سنی آناوا قیطر دیک تا
 گوزلری سنه ایشیقلا نسین و غصه ائتمه سین سونرا بیر نفری
 ئولدوردون و بیز سنی اونون غم و غصه سیندن نجات وئردیک و
 سونرا سنی دالبادال سینا دیق و ئیل لر بوی مدین شهری نین
 اهالیسی یاتیندا یاشادین، سونرا یاموسی ازل کی تقدیر سنی بورا
 گتیردی (۴۰) و سنی ئوز رسالتیم اوچون انتخاب ائتدیم (۴۱)
 ایندی سن و قارداشین منیم آیت لریمله (رسالت اوچون) گئدین و
 منیم سوزلریمی یئتیرمکده سستلوق ائتمیون (و منی یاددان
 چیخارتماین) (۴۲) گئدین فرعونه ساری که او بتر یاغی اولوبدی
 (۴۳) سیز اونيله آرام، متین و ملایم دانیشین، اولاه که متذکر
 اولوب و نصیحت قبول ائده یا عمل لریندن قورخا (۴۴) موسی و
 هارون دئدی لر، پروردگارا، بیز قورخوروک که فوری بیزی (توتوب)
 محازات ائده (ومهلث وئرمیه تا معجزه نشان وئرهک) یا آرتیق یاغی
 اولاه (۴۵) الله بویوردی، هیچ قورخماین، من (هر یئرده و هر
 مکاندا) سیزله وارام (دانیشیغیزی) ائشیدیرم و (عملیزی) گورورم
 (۴۶) هرا یکیز گئدین (فرعونون یانینا) و دئیون، بیز پروردکاریوین
 پیغمبرلری بیک (اونا ایمان گتیر و) بنی اسرائیل اذیت ائتمه و اونلاری
 بیزله گوندرگینن، البته بیز پروردکاریوین طرفیندن معجزه گتیر –
 میشیک، اللهین سلامی و رحمتی او کس اوچوندور که هدایتیه تابع
 اولاه (۴۷) (و دئیون که) بیز پیغمبرلره بئله وحي اولوبدی که
 اللهین عذابی او شخصه دیر که اللهین پیغمبرلرینی تکذیب ائدی و
 حق و حقیقتدن اوز دو ندره (۴۸) فرعون دئدی، سیزین پروردگاریز
 کیمدیر؟ یاموسی (۴۹) موسی دئدی، بیزیم پروردگاریمیزا و الله دیر
 که تمام موجوداتی خلق ائدی ب، سونرا اونلاری هدایت ائدی
 (۵۰) فرعون دئدی، پس کئچمیش قوملارین وضعی نئجه اولابیلر؟
 (که اللهی تانیمیر دیلار) (۵۱)

موسی دئدی، اونلارین اوضاع و احوالی محفوظ کئابدا
 پروردگاریمین یانیندا دیر، منیم پروردگاریم نه اشتباه ائدر و نه
 اونودار (۵۲) او الهی که یئر اوزون سیزین آسایشیزا چون قرار
 وئردی و اوندا سیزدن اوتری بیوک یوللار وجوده کئتردی و گویدن
 یاغیش سوی کوندردی و اونون سببی ایله جوربحور و رنگ برنگ گو
 ورنتی لریئردن چیخاتدیق (۵۳) ئوزوزیئون و حیواناتیزی اوتارین،
 البته بوندا (اللهین خلاقتیندن) اهل علم و اهل تحقیق اوچون
 نشانه لر واردیر (۵۴) بیز سیزی همون تورپاقدان خلق ائتمیشیک
 و همون تورپاقا قیطرریک و بیر داهای سیزی او تورپاقدان چیخارداریق
 (۵۵) بیز تمام آیت لریمیزی فرعونان نشان وئردیک و او هامیسن
 تکذیب ائدی و (ایمان کئیرمکدن) امتناع ائتدی (۵۶) فرعون
 دئدی، ای موسی، سن کلیب سن که ئوز جادولریله بیزی یئریمیزدن
 (مملکتی میزدن) چیخارداسان (۵۷) البته بیزده سنون جادولریوین
 مثلینی کئیرریک، سن بیزله ئوزون آراسیندا بیروقت تعیین ائتگین
 که نه بیز ونه سن اوندان تخلف ائتمیه ک، او یئرده که دوز و هموار
 اول (۵۸) موسی دئدی، سیزین وعده ز، بایرام گونی اولسون و
 مخلوق گون اورتا چاغی جمع اولسونلار (۵۹) پس فرعون دونوب
 کئتدی و بوتون مکر و حيله لرین جمع ائدی، سونرا وعده گاه
 گلدی (۶۰) موسی (جادوگرلره) دئدی، وای اولسون سیزه، الله
 افترا و یالان نسبتی وئرمیون، الله سیزی برک عذابیله هلاک ائدر.
 خوار و ذلیل اولدی او کس که الله افترا باغلادی (۶۱) جادوگرلر
 (موسی نین نصیحتینه گوهره) بیر، بیرله بحث و مجادله ائدیله
 و سرلرین (ایمانلارین) گیزلین ساخلادیلار (۶۲) (فرعونون مامورلاری)
 دئدیله، (ای جماعت) بو ایکی نفر جادوگر ایسنیرلر که ئوز جادولریله
 سیزی یئریندن چیخاردیب و سیزین گوهره زل مذهبیزی آرادان آپارسینلار
 (۶۳) پس سیز ای جادوگرلر تمام جادو آلاتیزی جمع ائدین، سونرا
 صف باغلاب (میدانا گلین) بوگون هرکس برنده اولسا، واقعا
 پیروز اولوب (۶۴).

جادوگرلر (حاضر اولاندان سونرا) دئدیلر، یا موسی، اول سن باشلیرسان یا اول بیز بساطیمیزی آچاق؟ (۶۵) موسی دئدی، اول سیز باشلیون، جادوگرلر وقتیکه بساط لارین آجدیلار، او شیئرلر که آغاجدان و طنابدان وجوده گتیرمیشدیلر، موسی تصور ائتدی که واقعا "جادو گوجونه حرکت ائدیملر (۶۶) و ئوز اوره گینده قورخی احساس ائتدی (۶۷) بیز دئدیک یا موسی، قورخما گینن، مسلما سن پیروز سن (۶۸) ساغ الینده کین آت یئرله تا اولتلارین بساط لارین هامیسین قورت وئرسین (اودسون) مسلما "بونلارین ایشلری سحر و جادودان سوای بیرزاد دئیل و جادوگر هیچوقت موفق اولماز (۶۹) جادوگرلر (وقتی موسی نین معجزه سین گوردولر، گیزلی سرلرین آشکار ائتدیلر) اوزلری اوسته تورپاقا دوشوب، سجده ائتدیلر و دئدیلر، بیز هارونون و موسی نین پروردگارینا ایمان گنیردیک (۷۰) فرعون دئدی، اوندان قباق که من سیزه اجازه وئرم، سیز ایمان گنیردیز؟ پس معلوم اولور که او جادوگرلیکده سیزین بیوگوز و استادیز دیر و سیزه جادو تعلیم وئریبدی (و سیز منیم علیه مه توطئه ائدیسیز) من سیزین ال و ایاغیزی ترسه سینه کسب و سیزی خرما آغاجیندان دارا چکه جگم تا بیله سیز هانکیمیزی عذابی شدتلی و همیشه لیک دیر (۷۱) جادوگرلر دئدیلر، بیز سنی هیچوقت بیزه کلن آشکار معجزه لره و بیزی یوخدان وجوده کتیرن الله تریح و ئرمیک، بیزیم باره میزده هر نه با جاریرسان ائله کینن سن هر قدر پیس لیک و ظلم بیزه ائده سن، تکجه بو دنیانین یا شایشینا مربوط دیر (۷۲) بیز ئوز پروردگاریمیزه ایمان گنیردیک تا بیزیم خطالاریمیزی باغیشلیا و باغیشلیا او جادولرین گناهینی که سن بیزی مجبور ائدین تا مرتکب اولاق و اللهین باغیشلاماقی چوخ یا خشی و همیشه لیک دیر (۷۳) البته هر کس پروردگارین حضورونا گناهکار و مجرم حالدا وارد اولار، اونون یئری جهنم دیر. اوردا نه ئولر ونه دیری قالار (۷۴) و هر کس پروردگارین حضورونا مومن اولان حالدا وارد اولار و عملی صالح اولار، اونلار اوچون یا خشی و عالی درجه و مقام واردیر (۷۵) بهشت باغلاری که ایچلریندن چابلا و سولار آخیر و همیشه لیک اوردا قالاجاقلار و بو بهشتلر او کسین اجری دیر که ئوزونی (گناهان و قبیح ایشلردن اوزاق و) پاک ساخلیا (جادوگرلرین سوئلری توءکندی) (۷۶)

و بیز موسی یه وحی ائتدیک که بنده لریمی گنجه حاجی حرکت و شرکین، دریادان اونلار اوچون قوری یول آچکین و فرعونون تعقیبیدن و غلبه سیندن، هابئله غرق اولماقدان قورخون اولماسین (۷۷) فرعون اونلاری قشون ایله تعقیب ائتدی و دریا اونلاری ئوز کامینا چکدی و اونلاردان اثر قالمادی (۷۸) فرعون ئوز قومون ضالته سالیب و اونلاری هدایت ائتمه دی (۷۹) ای بنی اسرائیل، بیز سیزی (بابالاریزی) دشمنین شریندن نجات وئردیک و طور (داغین) ساع سمتینی (توراتی نازل ائتمک اوچون) وعده وئردیک و (سینا جوئلونده سیزی تدارک ائتمک اوچون) میوه و پیشمیش قوش اتی نازل ائتدیک (۸۰) حلال و پاک روز یلاردان که سیزه نصیب ائتمیشیک صرف ائدین و هیچوقت کفران نعمت و ناشکرلیک ائتمیون، یوخسا منیم غضبیمه دچار اولارسیز و منیم غضیم هرکسه یئنیشه، حتماً " او محو و هلاک اولار (۸۱) البته من باغیشلیانام اوکسی که (شرک و کفر و گناهلاردان) توبه ائده و اللهه ایمان کتیره و صالح عمل انجام وئره و اونندان سونرا هدایت تاپیب و یولا کله (۸۲) یا موسی نه باعث اولدی که تله سب و قوموندان قباق طور سینایه گلدین؟ (۸۳) موسی دئدی، اونلار منیم دالیمجا گلیرلر، پروردگارا، سنون رضایتین اوچون عجله ائتدیم (۸۴) الله بویوردی، سنون قوموی سندن سونرا سینادیق و سامری (ادلی بیرکیشی) اونلاری ضالته سالدی (۸۵) موسی چوخ بتر عصبانی و تاسفالی حالدا ئوز قومنا ساری قئیدیب گلدی و دئدی، ای جماعت، مگر پروردگاریز سیزه (منیم وسیلم له) گوئل و یاخشی وعده (توراتین نازل اولماغین وعده) وئرمدی؟ آیا اونون وعده سی طولانی اولدی؟ یا ایسته دیز که پروردگاریزین عضینه گرفتار اولاسیز که منیم عهدیمی سیندیردیز (۸۶) دئدیلر، بیز ئوز میل و اختیاریمیزله سنون عهدیوه خلاف ائتمه دیک، بلکه آغیر زینت آلاتی که یانیمیزدا وارایدی سامرینون دستوريله بیر یئرده جمع ائتدیک.

سورا سامری او قیریل، گوموشدن بیرو و مجسمه سی
 قایبردی که سی واریادی (سامری واونون تابع لری) دئدیله سیزین
 و موسی بین معبودی همین بودور که موسی اونی یادیندان چرخار دیب
 (۸۸) آیانی اسرائیل گورمه دیلر که سیزو و اونلارین سوزلرینه جواب
 وئرمیر؟ و اونلارین ضرر و نفع لرینه قادر دئیل؟ (۸۹) هارون،
 موسی گلمه میشدن قباق بنی اسرائیله دئدی، ای جماعت، ثوروره
 گلین، سیز بو وسیله ایله سیناماق حالدا قرار تاپیب سیز، حقیقتده
 سیزین پروردگاریز باغیشلیان و مهربان الله دیر، سیز مندن تبعیت
 ائدیپ و منیم دستوراتمندن اطاعت ائدین (۹۰) دئدیله، بیرو
 اونون (سیروون) عبادتیندن ال گوتورمیریک تا موسی قئییدیپ،
 سیزیم یاسیمیزا کله (۹۱) موسی (عصانی حالدا) دئدی، ای هارون،
 سن وقتیکه گوردون قوم گمراه اولور، نه مانع اولدی؟ (۹۲) که منیم
 دستوراتمندن تبعیت ائتمیه سن؟ آیا منیم دستوراتمندن نافرمانلیق
 ائدین؟ (۹۳) هارون دئدی، ای آنام اوغلی (ای مهربان قارداش)
 منیم ساققالیمدن و باشیمین نوکوندن توتماگین، حقیقتی بودور که
 من قورخدوم دئییه سن که بنی اسرائیلین آراسینا آیریلیق سالدین
 و منیم دستوراتمینه توجه ائتمه دین (۹۴) موسی (عصانی حالدا)
 دئدی، ای سامری، بونه پیس ایش ایدی که سن گوردون؟ (۹۵)
 سامری دئدی، من بیرزاددان آگاه ایدیم که بنی اسرائیلین اوندان
 اطلاع لری یوخ ایدی، من بیر جنگه تورپاق حیرئیلین اباغی
 آلمسندان کوتوروب ساخلا میشدیم و اونی بیروون (مجسمه نین)
 ایچینه توکدوم (او سسلندی) آنجاق اوره گیم بئله ایسته دی (۹۶)
 موسی دئدی، ایتیل کئت بوردان، دنیا حیاتیندا بیردرده دوشرس
 که دئیرس هیچکسسه باخین اولماسین (وسنله تماس توتماسین)
 و آخرنده بئریں جهنم دیر که اوندان هیچ خلاف یوخدور، ایندی
 ناح گورگیس، باطل معبودیوی که (قیریل و گوموش ایله قاییریپ و)
 اونا جدا عبادت ائدیردین، نئجه اوددا یاندیریپ و دریایا توکه
 ده بیک، ائبله که اوندان هیچ اثر قالماسین (۹۷) نکجه سیزین
 معبودیز او الله دیر که اوندان سوای هیچ معبودیوخدور و اونون
 علمی عالمنی تمام دراتین احاطه ائدیدی (۹۸)

هائله بیر (موسی نین شرح حالی کیمی) کئچمیس خبرلردن سنه نفل ائده ریک و بیز ئوز یا نیمیزدن قرآنی سنه گوندردیک (۹۹) هرکس قرآندان اوز دوندیره، قیامت گونی آغیر گناه یوکون دالیندا حکه حک (۱۰۰) و او عذابدا همیشه لیک قالا حاق و قیامت گونی آغیر گناه یوکون تحمل ائتمک، چوخ پیس و درد آرتیراندیر (۱۰۱) او کونی که صور (شیبوری) چالینار، اوگون محرم لری و گناهکارلاری کوزلری گوی حالتده (که گناهکارلیق نشانه سیدیر) محشره کتیرریک (۱۰۲) اونلار ئوز آرالاریندا قورخا، قورخا دئیرلر: که دنیا ده اون گوندن آرتیق قالمادیق (۱۰۳) بیز یا خشی بیلیریک که اونلار نمه دئیرلر، اونلارین بیرآز عاقل یولداشی دئیر که بیر گوندن آرتیق قالمادیر (نه اون گوندن آرتیق) (۱۰۴) (یا پیغمبر) سندن داغلار باره سینده سوروشورلار. دئگنین قیامت گونی داغلار داغیلیب، آرادان کئدرلر (۱۰۵) سونرا یئرین آلحاق و او جاسی هموار اولار (۱۰۶) سس اونداهیج کزلیق و آلحاق اوجا گوئرمزس (۱۰۷) اوگون هامی جارچی نین (اسرافیلین) دعوتین که اونداهیج یوخدور، قبول ائدرلر و بوتون محشره گلنلرین سسی باغیشلیان الله تعالی دان اوتری خاموش اولار. یواش سسدن سوای بیرزاد ائشیدمزش (۱۰۸) او گون هیج کسین شفاعتی فایده وئرمز، مگر او کسین شفاعتی که باغیشلیان الله اونا اجازه شفاعت وئریدی و الله اونون سوئلریندن راضی دیر (۱۰۹) الله تعالی خلقین گله حکه کی عمل لرین (نیت لرین و تصمیم لرین) و کئچمیش عمل لرین بیلیر و خلقین اونون علمینده احاطه لری یوخدور (۱۱۰) تمام مخلوق (اعیان و اشراف و حکام) دیری و همیشه اولان اللهین حضورینده دلیل دیلر البته دلیل اولار او کس که ظلم و جفا یوکون گوئوردی (و آخرته آپاردی) (۱۱۱) و هرکس صالح عمل لر انجام وئره و مومن اولار، قورخماز اوندان که اونا ظلم اولونا ونه ثوابین آزلیقیندان (۱۱۲) بئله حیکمه بیز قرآنی فصیح عرب دیلینده گوئندر دیک و (بیس عمل لرین) محازاتین کرارا " اونداهیج شرح وئردیک تا مخلوق الله تعالی دان قورخوب، پرهیزگار اولالار یا اونلار اوچون تذکر و نصیحت اولار. (۱۱۳)

عالی و اوجا دیر او الهی که ساه برحق دیر (وارلیق صاحبدیر)
 (با پیغمبر) وحی تمام اولمامیشدان قباق قرآنین تلاوتینه تلسمه
 کنس و دنگینس، پروردگارا، منیم علمی می آرئیر (۱۱۴) بیز آدم
 ایله قبله عهد باغلادیق ولی آدم ئوز عهدینی یاددان چیخاردی
 و سر اونی ئوز عهدینده عزمی ثابت تاپمادیق (۱۱۵) وزمانی که
 بیز ملائکه به دئدیگ که آدمه سجده ائدین، هامیسی سجده ائتدیلر،
 ابلیس دن سوای که سجده ائتمه دی (۱۱۶) بیز دئدیگ ای آدم بو
 سلطان سنون و عیالیوین دشمنی دیر، مواظب اولون که سیزی بهشتدن
 چیخارتما سین، اوندا بدبخت اولوب، پیس گونه دوشرسیز (۱۱۷)
 و سنون اوچون بهشتده بووار که نه آج قالارسان ونه اوردا عریان
 اولارسان (۱۱۸) وسن اوردا سوسوز اولما زسان و گونون ایسی سینده
 قالما زسان (۱۱۹) شیطان اونی اوی دوروب دئدی، ای آدم آیا
 ایسنیرس که سنی ابدیت آغاجینا و کهنه اولمیان ملکه و شاهلیغا
 دلالت ائدیم؟ (۱۲۰) اونلار (آدم و حوا) او آغاجین میوه سیندن
 بئدیله (بیر نظره اوزوم آغاجیدی) سونرا اونلارین گیزلین انداملاری
 ظاهر اولدی (عریان اولدولار) سونرا ایسته دیله که با عیس
 یاریاقلار یله گیزلین انداملارین ئورتسونلر. آدم ئوز پروردگارینا
 نافرمان لیق ائدی و گمراه اولدی (۱۲۱) پروردگاری اونون توبه
 سین قبول ائدی و اونی هدایت ائتدی سونرا اونی نبوت مقامینا
 یئتیردی (۱۲۲) الله بویوردی، هامییز اوردان اشا غی دوشون او
 حالدا که سیزدن بعضی لری دشمن اولار سیز بعضی لرینه. هر وقت
 منیم طرفیمدن سیزین هدایتی ز اوچون رهبر گلدی (اوندان اطاعت
 ائدین) هرکس منیم یولومدان تبعیت ائتسه (دنیا ده) آرزقین اولما ز و
 (آخرتده) زحمته و مشقته دوشمز (۱۲۳) و هرکس منیم ذکریمدن اوز
 دو ندره (دنیا ده) یاشایشی چتین اولار و قیامت گونی اونی کور
 حالتده محشور ائده ریک (۱۲۴) او شخص دئیر که پروردگارا، نییه
 سن منی کور حالتینده محشور ائتدین؟ و حالبو که منیم دنیا ده
 ایسیقلی گو زلریم وارایدی (۱۲۵).

الله بویورار، درسته، وقتی پیغمبر آیتا پیغمبر سنون هدايتین
 اوچون گلدی، سن اونلاری یاددان چیخارتدین، بئله چیکده بوگون
 یاددان چیخمیش اولارسان (۱۲۶) هابئله بیز جزا وئره ریک او
 شخصه که اسراف ائدی و پروردگارین آیت لرینه ایمان گتیرمدی و
 آخرتین عذابى شدتلى و همیشه لیک دیر (۱۲۷) آيا بونلارا (قریش
 مشرکلرینه) هدايت اولمادی و یول گوئ سترمدی که بیز بونلاردان
 قباق نه قدر کئچمیش قرن لرده کافر جماعتلری هلاک ائتدیک؟ که
 بونلار ایندی اونلارین یوردلاریندا یول گئدیملر البته بو شرح
 حالدا عقل صاحبلى اوچون نشانهلر و عبرتلر وار. (۱۲۸) و اگر
 سنون پروردگاریوین طرفیندن اولان سوئر سابقده صادر اولمایدی
 (که کافرلرین عذابین قیامته کیمی تاخیره سالا) حتماً (دنیا ده)
 مستلزم عذاب اولاردیلار (۱۲۹) (یا پیغمبر) صبر ائت او سوئرله
 که سنه دئییرلر (غمکین اولما) پروردگاریوه گون چیخمامیشدان قباق
 و گئجه دن بیر قسمت کئچمیش و گونوزون طرفلرینده عبادت و تسبیح
 ائتگینن اولاکه راضی و خوشحال اولاسان (۱۳۰) هیچوقت دنیانین
 فانی مال و متاعینا که بعضی کافرلره دنیا حیاتیندا سیناماق اوچون
 وئرمیشیک، رغبت گوئرله باخماگینن و پروردگارین سنه یاغیشلیان
 روزی چوخ یاخشى و همیشه لیک دیر (۱۳۱) و ئوز اهل بیت وی
 نماز قیلماغا و عبادته امر ائتگینن و سن ئوزونده نمازدا و اللهین
 عبادتینده صبور اولگینن. بیز سندن بیر کسین روزیسین ایستمریک
 و سنون ئوزوووه ده روزی و ئرن بیزیک و آخرتین گوئرل اجرى
 پرهیزگارلار اوچوندور (۱۳۲) کافرلر دئدیملر، نییه بس بیزه
 پروردگاری طرفیندن آیت و نشانه گتیرمیر؟ آيا اونلارا قرآن گتیرمدی
 که قباکى گوئی کتابلاردا اولان خبرلرین هامیسی اوندا واردیر؟
 (۱۳۳) و اگر بیز اونلاری، پیغمبر گوئرله ندرمه میشدن قباق عذابله
 هلاک ائت سئیدیک، اوندا دئیردیملر، پروردگارا، نییه بس بیزه
 پیغمبر گوئرله ندرمدین تا سنون آیت لریندن تبعیت ائده ک اوندان قباق
 که بیز خوار و ذلیل اولاق؟ (۱۳۴) دئگینن یا پیغمبر بیز هامیمیز
 منتظریک، سیزده منتظر اولون، گله چکده بیله جکسیر که دوز یولون
 اهلی کیملر دیر و کیملر هدايت تاپیلار (۱۳۵).

باغیشلیان رحم ائدن تانری آدینا

حلقین حساب وقتی یاخین اولدی ولی اونلار غفلت اثرینده
 اوندان اوز دوئ ندریرلر (۱) هیچ موعظه و نصیحت پروردگار طرفیندن
 اونلارا گلمدی مگر اونی ائشیتدی لر ولی بوندان بئله ئوز اوئ یونلارینا
 مشغول اولورلار (۲) اونلارین اوره کلری اوئ یونا متوجه دیر و ظالم
 اشخاص کیزلینده دئدی لر، آیا او سیزین کیمی بشر دئیل؟ سیز که
 بیر عده بصیر و بیلجی اشخاص سیز، نییه اونون جادولرین کوروب،
 اینانیر سیز؟ (۳) پیغمبر دئدی، منیم پروردگاریم گویده کی و یئرده
 کی دانیشیلان سوئلری بیلیر و او ائشیدن و بیلندیر (۴) کافرلر
 دئدی لر، بو سوئلر قاریشیق یوخو خیالاتی دیر، بلکه افترا و ورور،
 بلکه ده او شاعر دیر، یوخسا گره ک قباککی پیغمبرلر کیمی بیزه
 معجزه کتیر سین (۵) بونلاردان قباق، شهرلرین اهلی (معجزه
 گوئ رندن سونرا) ایمان کتیرمدیلر و بیز اونلاری هلاک ائتدیک، آیا
 بونلار ایمان کتیره جکلر؟ (۶) بیز سندن قباق رسالنه گوئ ندرمه
 مشیک مگر یاک کیشیلری که اونلارا وحی ائدیردیک (دئگینن) پسر
 اهل ذکر دن سوئ روشن اگر سیز بیلیمیر سیز (۷) بیز پیغمبرلری او
 نوع بدن صاحبی ائتمه دیک که غذا یئمیه لر و (دنیا ده) همیشه
 فالان دئیل دیلر (۸) (وقتیکه کافرلر اونلاری تکذیب ائتدی لر) بیز
 پیغمبرلره وئردی گیمیز وعده یه وفا ائتدیک و اونلاری و هر کسی که
 ایسته دیک، نجات وئردیک و اسراف ائدی لر و تجاوز کارلاری هلاک
 ائتدیک (۹) حقیقتده بیز بو کتایی (قرآنی) سیز انسانلار اوچون
 گوئ ندردیک که اوندان سیزین اوچون شرافت و نصیحت واردیر آیا
 سیز عاقلانه فکر ائده جک سیز؟ (۱۰)

چوخ شهرلرین اهلینی که ظالم ایدیلر (بویونلارین) سیندیریب،
 هلاک ائتدیک و اونلاردان سونرا آیری قوملریاراتدیق (۱۱) و قتیکه
 ظالم لر احساس خطر ائتدیلر، اوندان اولکه لریندن قویوب قاجدیلا
 (۱۲) قاجمین قئیدین ئوز یئرلریزه، ئوز ائولریزه، ممکن دیر
 سیزدن سوءروشالار (ایستیه لر) (۱۳) اوندان ظالم لر دئدیلا، وای
 اولسون بیزه، حقیقتده بیز ظالم ایدیک (۱۴) بو کلام اونلارین
 دائم سوءزلری ایدی تا اونلاری بیجیلمیش ثوت کیمی هلاک ائتدیک
 (۱۵) بیز گوئلری و یئری و هر نه که اونلارین آراسینداوار، بیهوده
 و اویون اوچون خلق ائتمه میشیک (۱۶) اگر ایسته سئیدیک ئوزومیره
 مشغولیت ایجاد ائدک البته اونی ئوز یانیمیزدان ایجاد ائدیب و
 عمل ائدردیک (۱۷) ولی بیز حق، باطله چیرپاریق تا باطلی
 سیندیریب محو ائده. وای اولسون سیزه او سوءزدن که توصیف
 ائدیرسیر (۱۸) و هرکس که گوئلرده و یئرده وار، الله تعالی
 واردیر و اونلار (ملک لر) که اللهین درگاهیندادیلار، اونون
 عبادتیندن تکبرلیک ائتمزلر و (چوخ عبادت ائتمکدن) بورولمازلار
 (۱۹) گئجه و گونوز اونون عبادتینه مشغولدولار بونسوز که سستلوق
 ائده لر (۲۰) آیا مشرکلر یئرده اولان شیئلردن ئوز لرینه معبود
 قاییریب، اونلاری پخش ائدیرلر؟ (۲۱) اگر گوئلرده و یئرده
 الله تعالی دان سوای آیری معبود اولسایدی، مسلما "گوئلر و یئر
 خراب و فاسد اولاردیلار. پس پاک و منزه دیر بیر الله که عرشین
 پروردگاری دیر او صفت لردن که اللهی اونبله وصف ائدیرلر (۲۲)
 الله هر ایش گوئرسه، کیمسه اونون علتین و دلیلین سوءروشا بیلمز
 (گرکده سوءروشمیا) ولی مخلوق هر ایش گوئرسه لر (او ایشین
 مقابلینده مسئول دیلار و) سؤال اولونا جاقلا (۲۳) آیا (مشرکلر)
 الله تعالی دان سوای ئوز لرینه باطل معبودلار اتخاذائتدیلر؟ اونلارا
 دئگین، دلیل و برهانیزی گتیرین، اللهی تک ذکر ائتمک منیم
 سوءزوم و منیله اولانلارین سوءزی ومندن قباق اولان پیغمبرلرین
 سوءزلبدیر، ولی بو جماعتین چوخی حق و حقیقتی تانیمیرلار و
 اوندان اوز دوءندیرلر (۲۴)

و سندن قباق بیر هیچ پیغمبر گوئندرم دیک مگر اونلارا وحی ائتدیک که سندن سوای آیری معبود یوحدور و تکه منه عبادت ائدین (۲۵) و (مشرک لر) دئدی لر که باغیشلیان الله ئوزونه (ملک لردن) اولاد اتخاذائدیب (حاشا) الله پاک و منزه دیر بو سوئزلردن بلکه اونلارین هامیسی اللهین گرامی و محترم بنده لری دیر (۲۶) (اللهین گرامی بنده لری) اللهین سوئزوندن قباق سوئر دانیشمازلار فقط اللهین امرینه عمل ائدر لر (۲۷) الله تعالی اونلارین گله جک و کئچمیش عمل لری بیلیر و شفاعت ائتمز لر مگر او شخص اوچون که الله راضی اولا اونون حقینده شفاعت ائده لر، کئنه او حالدا اللهین غضبیندن دائم قورخارلار (۲۸) و اگر اونلاردان بیر (مرضا) دئیه که الله تعالی دان سوای، من معبودام اونون حراسی جهنم دیر، بیز ظالم لری بونوع مجازات ائده ریک (۲۹) آیا کافر لر گوئرمه دیر که گوئلر و یئر باعلا نمیشدی؟ بیز اونلاری آج دیق و سودان هر زادی دیری ائتدیک، آیا کئنه ایمان گتیرمیر لر؟ (۳۰) و یئر اوزونده بیوگ داغلار قرار وئردیک تا خلقی (بئترین سریع حرکتی نین اضطرابیندان) حفظ ائده لر و اونلاردا بیوگ یوللار و حاده لر وجوده گتیردیک، اولاه که خلق هدایت ناپالار (۳۱) و بیز گوئی سف کیمی اوجا و محفوظ قرار وئردیک ولی کافر لر اونون نشانه لری گوئرمکدن اوز دوئر دیر لر (۳۲) او اللهی که کئجه و کونوزی و گونی و آبی خلق ائتدی، اونلارین هره سی چرخ فلکده اوزور لر (۳۳) (یا پیغمبر) بیز هیچ کسه سندن قباق همیشه لیک عمر وئرمه میشیک (تاسنه وئره ک) آیا سن (که بیزیم عزیز بنده میرسن) وفات ائده جکسن و اونلار (منتظر دیر سن وفات ائده سن) آیا ئوز لری همیشه لیک دیری قالا جاقلار؟ (۳۴) (دنیا ده) هر کس ئولوم طعمین دادا جاق و بیز، سیز انسانلاری (تا دیری سیز) پیس لیک و یا خشی لیق ایله (مال و اولاد تلف اولماقی، مریض لیک، نعمین آرتماسی و اسگیلمه سی، یاشایش راحت لیقی و چتین لیگی و باشقا مورد لر یله) سیناریق و سیز هامیز (ئولن وقته) بیزه طرف گلر سیز (۳۵).

وقتیکه کافرلر سنی گوۋرورلر ، تمسخرایله دئییرلر ، آبا بو همون
شخص دیر که معبودلاریزی پیسلیک ایله یاد ائدیر و حالبوکه اونلار
ئوزلری باغیشلیان اللهین یاد ائتمه گینه کافر دیلر (۳۶) انسان
فطرتا "عجول خلق اولونوب ، پس تلسمه یین بو تئزلیکده سیزه ئوز
آیتلریمی نشان وئره حکم (۳۷) و کافرلر دئییرلر که بو قیامت
وعدده سی هاچاغ اولاجاق اگر سیز دوغری دئییرسیز؟ (۳۸) اگر
کافرلر بیل سئیدیلر (قیامت گونی) اونلار قباق گلن اوتون و دالدان
گلن اوتون قاباغین آلا بیلیمیه جکله و کمک ائدنلری یوخدور (و
حتما "جهنمده یانا حاقلار ، اونداهای قیامت آرزوسی ائتمزدیلر)
(۳۹) بلی او گون عقلتا " گلیب یئتیشر و کافرلری مات و حیران
ائدر و اونلار قادر اولمازلار اونیرد ائده لر و فرصت تاپا بیلمزله
(۴۰) (یا پیغمبر) البته سندن قباقکی پیغمبرلرده تمسخر اولوندیلار ،
او عذابیی که کافرلر مسخره ائدیردیله ، اونلاری احاطه ائدیب و
برک گوشتار ائتدی (۴۱) دنگین باغیشلیان الله تعالی دان سوای
کیمدیر که سیزی کئحه و کونوز (خطرلردن) حفظ ائدیر؟ (یوندان
بئله که بیلیرلر گئنه) بو جماعت پروردگاری یاد ائتمکدن اوز
دوۋندیرلر (۴۲) آبا اونلارین بیزدن سوای معبودلاری واردیر که
عذابیی اونلاردان منع ائده؟ او معبود لار (بت لر) قادر دئیللر
ئوزلرینه کمک ائده لر و مشرکلهه بیزیم طرفیمزدن کمکلیک اولونماز
(۴۳) البته بیزیک که اونلاری و اونلارین آتا ، بابالارینی دنیا
نعمتلیله بهره مند ائدیک (عذاب گوۋندرمه دیک) تا اوزون اولماز
اونلارین عمرلری ، آبا کافرلر گوۋرمیرلر که بیز فرمانیمیزی یئر اوزینه
کوۋندردیک؟ و اونلارین ئولکه لرین (گون به گون) هر طرفدن
اسکیلدیریک ، آبا (بئله خیال ائدیرلر که) اونلار غالب اولاجاقلار؟
(۴۴)

(یا پیغمبر) دئیکیں، من فقط اللہین وحی ایله سیزی عذابدان

قورخودورام، ولی کار قولاق ائشیدمز که عذابدان قورخا (۴۵) و
اگر پروردگاریوین عذابیندن بیر آز اونلارا یئتیشه، اوندای دئیرلر،
وای اولسون بیزه واقعا "بیز ظالم جماعتایدیک (۴۶) بیز قیامت
گونئی عدالت ترازوسون برقرار ائده ریک، هیچ کسه ذره جه ظلم
اولماز (وحقی ارادان گئتمز) و اگر شخصین عملی فلفل دانه سی
قدریجه اولسا، بیز اونئی حسابا گتیرریک (خلقدن حساب چکمه گه)
تکجه بیزیم حسابیمیز کفایت ائدر (۴۷) بیز موسی یه و هارونه حق و
باطل آراسینا فرق قویان، تورات کتابین وئردیک که هدایت نوری
و پرهیزکارلار اوچون تذکر ایدی (۴۸) پرهیزکارلار او کسلردیلر که
پروردگاردان گیزلینده (و آشکاردا معصیت ائتمکدن) قورخورلار و
قیامت عذابیندن برک قورخلاری واردیر (۴۹) بیز یوقرآنی خیر
و برکت ایله گوئندردیک، آیا سیز اونا منکر اولاجاقسیز؟ (۵۰) بیز
اوندان (موسی دن) قباق ابراهیمی ارشاد ائتدیک و اونون معرفتینه
و لیاقتینه کاملاً آگاه ایدیک (۵۱) و قتیکه آتالیغینا و ئوز قومینا
دئدی، بو مجسمه لرنمه دیر که سیز اونلارا خدمت و عبادت
ائدیرسیز؟ (۵۲) دئدیلر، بیز آتا، بابالاریمیزی اونلارا عبادت
ائدن تاپدیق (۵۳) ابراهیم دئدی، مسلماً "سیز و آتا، بابالاریر
آشکار ضالانده سیز (۵۴) دئدیلر آیا، دوغری و جدی دئییرس
یا (بیزله) شوخلوق ائدیرسن؟ (۵۵) ابراهیم دئدی، البته که
حق دئییرم، سیزه پرورش وئرن گوئلرین و بیئرین پروردکاری دیر
که اونلاری یوخدان وجوده گتیریب و من بو حقیقه شاهدلردم.
(۵۶) ابراهیم (ئوزیانیندا) دئدی، اللهیا آند اولسون، سیز
گئندن سونرا، سیزین بت لریزه بیر کلک گلرم. (۵۷)

ابراهيم (فرستدن استفاده ائديب) بت لرین هاميسين سينديردی، نكجه بيوك بتی اونلار اوچون ساخلادی ثابت پرستلر (گلندن سونرا) اونا مراجعه ائده لر (۵۸) (وقتیکه بت پرستلر متوجه اولدولار) دئديلر، کیم بو عملی بيزيم معبودلاريمزله ائديب؟ يقين ظالم لردنيميش (۵۹) بير عده دئديلر، بيز ائشيتديک ابراهيم آدلی بير جوان اونلارا توهين ائديردی (۶۰) بت پرستلر دئديلر، گئدين او جوانی کتيرين تا (اهانتی ائشيدنلر) جماعتين گوئی قباغيندا شهادت وئرسينلر (۶۱) دئديلر آيا ابراهيم، سن بيزيم معبودلاريمزله بو عملی انجام وئريب سن؟ (۶۲) ابراهيم دئدی، شايد اونلارين بيوگی بو ايشی گوئروب، اوندان سوئروشون اگر دانيشا بيلسه (اگر دانيشماسا او ائله ميوب) (۶۳) اونلار فکر ائديب و ئوز آرالاريندا دئديلر، مسلما " سيز ئوزوز ظالم سيز (نه ابراهيم) (۶۴) سونرا باشلارين آشاغی ساليب دئديلر، يا ابراهيم سن ئوزون بيليرسن که بويتلر دانيشماغا قادر دئيللر (۶۵) ابراهيم دئدی: آيا سيز الله تعالى دان سواي بير تعداد مجسمه لره عبادت ائديرسيز که سيزه نفع و ضرر وئره بيلمزلر؟ (۶۶) عار اولسون سيزه که الله تعالى دان سواي اونلارا عبادت ائديرسيز، پس نييه عاقلانه فکر ائتميرسيز؟ (۶۷) بت پرستلر دئديلر، ابراهيمی اود ايچينده يانديرين و معبودلاريزه کمک ائدين، اگر سيز ايش اهليسيز (۶۸) بيز امر ائتديک، اي اود ساووخ و سالم اولگين ابراهيمه (۶۹) اونلار ايسته ديلر ابراهيمه مکر و حيله ائت سينلر، بيز اونلاری ناکام ائتديک (۷۰) بيز ابراهيمی و (قارداشی اوغلی) لوط پيغمبری اونلارين شريندن نجات وئردیک و گوئ ندرديک او يئره که او ئولکه نی اهل عالم اوچون برکتلی قرار وئرميشیک (۷۱) و ابراهيمه اوغلی اسحاقی و نوه سی يعقوبی عطا ائتديک و اونلارين هاميسين صالح انسانلاردان قرار وئردیک (۷۲)

و اونلاری خلق اوجون امام و رهبر قرار وئردیک که بیزیم
امریمزله خلقی هدایت ائده لر و خیرات وئرمگی و یاخشی ایش
انحام وئرمگی و نماز قیلماغی و زکات ئوده مگی ، اونلارا وحی
ائندیک واونلار بیزه دائم عبادت ائدنلردنیدیلر (۷۳) و لوطه
نبوت حکمی و علم عطا ائندیک و اونی او شهر اهلی نین شربندن
که چوخ بیس و قبیح ایشلر گوئ روزدیلر نجات وئردیک ، اونلار چوخ
بیس و فاسق جماعتیدیلر (۷۴) و لوط پیغمبری ئوز رحمتیمیزه داخل
ائندیک ، البته او صالح انسانلاردان ایدی (۷۵) و یادائتگین
نوح پیغمبری که یوندان قباق (لوط و ابراهیمدن قباق) رسالتیه
گوئ ندردیک (چون قوم ایمان گتیرمه دیلر) اللهی کمکه چاغیردی .
بیز اونون تقاضاسین اجابت ائندیک ، اونی و اهل بیتنی بیوک
مصیبتدن نجات وئردیک (۷۶) و نوع پیغمبری او جماعتین مقابلینده
که بیزیم آیت لریمیزی تکذیب ائدیردیلر یاردیم ائندیک البته او
قوم چوخ بیس جماعتیدیلر ، اونا گوئره اونلارین هامیسین بیوک
طوفاندا غرق ائندیک (۷۷) و او زمانی که داود پیغمبر و سلیمان
(آنا و اوغول) مزرعه (باغ) باره سینده که بیر شخصین قویونلاری
کئجه چاغی اورا وارد اولوب و محصولون ضایع ائتمیشدیلر ، قضاوت
ائدیردیلر ، شاهد و ناظر ایدیک (۷۸) و بیز قضیه نی سلیمان
پیغمبره آندیردیک و هر ایکیسینه نبوت مقامی و دین علمی عطا
ائندیک . داغلاری و قوشلاری داود پیغمبره مسخر ائندیک (امرینده
قرار وئردیک) داود پیغمبر تسبیح ائدن زمان ، اللهم تسبیح ائدیردیلر
و بیز بو ایشلری عمله گتیردیک (۷۹) و بیز داود پیغمبره زره
قاییرماق صنعتین تعلیم وئردیک تاسیزی (ساواشلاردا دشمنین ایتی
سلاحیندن) حفظ ائتسین . آیا سیز اونلارین شکرون یئرینه بیئیره
حکسیر؟ (۸۰) تنداسن یئلی سلیمان پیغمبرین اختیاریندا قویدوق
نا اونون امریه او ئو لکه لره طرف که بیز اونلاری برکتلی قرار
وئرمیشیک جریان تاپسین و بیز هر بیر زادا عالم و آگاه ایک . (۸۱)

شرورلاردان واریدیلارکه سلیمان اوچون غواصلیق ائدیردیلر
 و بوندان سوای باشقا ایشلر (حکومت امورینده) انجام وئریردیلر و
 اونلاری ساخلیان بیز ایدیک (۸۲) و ایوب پیغمبر پروردگارین
 چاغیریب، دئدی، پروردگارا، منه چوخلی ضرر توخونوب (مالیم و
 اولادیم تلف اولوب و ئوزوم برک مریض اولموشام) سن رحم
 ائدنلرین، رحم ائدن راقیسان (منه شفا و ئرگین) (۸۳) اونون
 دعاسین اجابت ائتدیک و او ضرر و زیانی (که اونا یئتیش میشدی)
 اوندان گوئتوردوک و (تلف اولموش) اولادینی و اونلارین مثلین
 اونا وئردیک، بو رحمت ایدی بیزیم یانیمیزدن و تذکرایدی
 اهل عبادت اوچون (۸۴) و اسمعیل و ادريس و ذالکفل تماما
 صابر انسان ایدیلر (۸۵) و بیز اونلاری ئوز رحمتیمیزه داخل
 ائتدیک، البته اونلار صالح انسانلاردانیدیلر (۸۶) و ذالنون
 (یونس) پیغمبر اوزمانی که آجیقلی و عصبانی حالدا قومون
 آراسیندان (الله تعالی دان اذن اولمامیش ترک ماموریت ائدیپ)
 چیخیپ گئتدی و گمان ائتدی که بیز اونی سیخینتی ده قویماریق
 (دریادا ناققا اونی اورتدی) او قارانیلوقدا پروردگارین سسله یب
 ، دئدی، پروردگارا، سندن سوای هیچ معبود یوخدور، سن پاک و
 منزله سن، البته من (ئوز نفسیمه) ظلم ائدنلردنم (منی باغیشلا و
 منه رحم ائتگین) (۸۷) بیز اونون دعاسین قبول ائتدیک و
 اونی او غم و غصه دن نجات وئردیک و بیز مومنلری بوجور
 نجات وئره ریک (۸۸) و زکریا پیغمبر وقتیکه پروردگارین سسله یب
 دئدی، پروردگارا، منی تک و تنها (و بی وارث) قویما گین
 (منه اولاد عطا ائتگین) البته سن ئوزون (بوتون اهل عالمین)
 گوئه زه ل و ارثی سن (۸۹) بیز اونون دعاسین قبول ائتدیک و یحیی
 نی اونا باغیشلادیق و اونون عیالین که دو غمازیدی، صلاحه
 گتیردیک چونکه اونلار خیر ایشلرده چوخ چالیشان ایدیلر، قورخی
 حالدا و امیدوار اولان حالدا بیزی سسلردیلر و همیشه بیزه تواضع
 و آلچاقلیق ائدردیلر (۹۰)

و مریم او قیزی که ئوز عفتین حفظ ائتدی و بیز ئوز روحیمیزدن
اونا الفاء ائتدیک. اونی و اونون اوغلونی اهل عالم اوچون آیت
قرار وئردیک (۹۱) حقیقت بودور که سیزین بو امتیز، واحد امت
دیر و من سیزین پروردگاریزام بس تکجه منه عبادت و پرستش ائدین
(۹۲) خلق دین امرینده ئوز آرالارینا اختلاف سالیب و متفرق
اولدولار (وحدت کلمه‌نی آرادان آپاردیلار) اونلارین هامیسی نین
قایداجاق یوللاری بیزه طرفدیر (۹۳) پی هرکس صالح عمل انجام
وئره و اهل ایمان اولا، اونون سعی و تلاشی (دین امرینده)
هیچوقت آرادان گئتمز، البته بیز اونلارین هامیسین یازیریق (۹۴)
اللهم رحمتی او شهر و دیارین اهلینه که بیز اونلاری کفرلرینه
سبب هلاک ائتدیک، حرامدیر و اونلار بیر داها قئییده بیلمز
(۹۵) تا وقتیکه یاء جوج و ماء جوج سدی آجیلا و اونلار هر دره و
تپه‌دن آغنایب گلرلر (۹۶) اوندان حقیق وعده سی جوج یاخین
اولار و کافرلرین گوئلری حیرتدن آجیق قالیب و قیشقیرارلار که
وای اولسون بیزه که بو گوندن غافل ایدیک بلکه ده بیز ظالم –
لردنیدیک (۹۷) خطاب اولار که سیز ئوزوز و اوزادلاری که الله
تعالی دان سوای عبادت ائدیردیر، هامیز جهنم آلیشیغی سیز و
جهنمه وارد اولانلار سیز (۹۸) و اگر اونلار واقعا "معبود اولسایدیلار،
جهنمه داخل اولمازدیلار. اونلارین هامیسی (عابد و معبود)
همیشه لیک اوردان قالاجاقلار (۹۹) اونلار جهنمه قیشقیریب و ناله
اؤدرلر و جهنمه قیشقیریق و ناله دن سوای آیری سس ائشیدمز
(۱۰۰) البته او کسلری که (صالح عمل‌لری مقابلینده) اونلارا بیزیم
طرفیمزدن گوئل اجر و ثواب وعده سی وئریلیب، اونلار جهنم
اوتوندان اوزاق اولاجاقلار (۱۰۱)

اونلار جهنمی لرین سسلرین ائشیدمز لر و بهشتده هر نه اوره
 کلری ایستیه همیشه اونلار اوچون فراهم دیر (۱۰۲) قیامتین بیوک
 قورخوسی و وحشتی اونلاری غمگین ائلهمز و ملائکه اونلارین گوۋ روشوند
 کلیب ، دئیرلر ، بو همون کوندور که (دنیا ده) سیزه وعده اولونمو-
 سدی (۱۰۳) او گونی که بیز گوۋیی بوکهریک نئجه که کاغذ طومارین
 یازماق اوچون بوکولر و اونی اولکی خلقتیده دؤندرریک ، بو بیزیم
 برحق وعده میز دیر که اونی البته انجام وئره جه بیک (۱۰۴)
 بیز زبوردا (داود پیغمبرین گوۋی کتابیندا) لازم اولان تذکرات دان
 سونرا یازدیق که منیم صالح بنده لریم یئر اوزوند وارث و صاحب
 اولاجاقلار (۱۰۵) البته بو وعده اهل عبادت اوچون (چوخ مهم)
 پیام دیر (۱۰۶) . (یا پیغمبر) بیز سنی گوۋندرمه دیک مگر اهل
 عالم اوچون رحمت اولاسان (۱۰۷) دئگین بوندان غیر دئیل ،
 الله طرفیندن منه وحی اولونور که سیزین اللهیز تکجه بیر الله دیر ،
 آیا سیز نسلیم امر اولاجاقسیز ؟ (۱۰۸) و اگر اونلار اوز دؤندر دیرلر ،
 دئگین من (حسب الامر ، اللهم احکامینی) سیزین هامییزا بیر
 حد ده ابلاغ ائتدیم و من بیلیم سیزه وئرلن وعده یا خین دیر
 یا اوزاق (۱۰۹) البته الله سیزین آشکار سوءزلریزی یاخشی بیلیر
 و او سوءزلری که گیزلین ساخلیرسیز ، آگاه دیر (۱۱۰) منیم (عذابین
 تاخیریندن) اطلاعیم یوخدور ، شاید الله سیزی سیناماق اوچون
 (عذابی تاخیره سالا) شاید بیر محدود زمانه کیمی (دنیا حیاتیندان)
 بهره آپاراجاقسیز (۱۱۱) پیغمبر دئدی ، پروردگارا ، (سن ئوزون
 بیزیم آرامیزدا) حقله حکم ائتگین و پروردگاریمیز اوچور که سیز
 ناحق دئیرسیز چوخ باغیشلیان و چوخ کمک ائنددیر (۱۱۲)

باغیشلیان رحم ائدن تائری آدینا

ای مخلوق پروردگار یزین عذابیندن قورخون که قیامت گونونون
زلزله سی چوخ بیوک واقعه دیر (۱) او گونی که قیامتین زلزله سین
گوئررسیز، هر سوت وئرن آرواد، سوت اوشاقین آتار (قاچار) و هر
حامله آرواد، اوشاقین سالار، خلقی مست حالیندا گوئررسیز،
حالبو که اونلار بیان دئیل لر، ولی اللهین عذابی چوخ شدید دیر
(۲) و خلقدن واردیر که الله باره سینده علم سیز و جهالتدن
بحث و مجادله ائدیر و هر آرقین شیطانین امریندن تبعیت ائدیر
(۳) مقرر اولدی که هرکس شیطانی دوست توتسا، شیطان اونی
یولدان چیخاردیب و ضلالتله سالار و اونی یانار اوتون عذابینا ساری
هدایت ائدر (۴) ای مخلوق، اگر سیزین قیامتده دیرلمکدن شک
و تردیدیز واردی، بیلین که بیز سیزی اول دفعه تورپاقدان
بارتدیق، سونرا نطفه دن و سونرا لخته اولموش قاندان، اوندان
سونرابیر تیکه اتدن، کامل خلقت و ناقص خلقت ایله تا (قدرت
خلاقه میزی) سیزه آشکار ائدک و نطفه لردن اونی که ایستیریک
تعیین اولموش مدته کیمی آنالار رحمینده قرار وئره ریک، سونرا اونی
اوشاق صورتینده چیخارداریق تا یا شایب و رشد کماله یئتیش سین
و سیزدن بعضی لری بو آرادا (فاصله زماندا) ئولوب گئدر و بعضی لری
عمرون آلچاق گونلرینده یئتیشر (اوقدر قوجالار) که بیلدیگین یاددان
چیخاردار، هابئله یئر اوزون قوروموش حالدا گوئررسن، ائيله که
بیز اونا یاغیش سوبی گوئندر دیک، حرکتی گلیب آچیلار و همه
حور شادلیق کتیرن گل و گیاه گوئوردر (۵).

بو (آنا قدرت) دلیل دیر که قادر الله حق دیر و اودور که
 ئولولری دیریلدیر و اونون هر بیر زادا قدرتی واردیر (۶) و قیامت
 ساعتی که هیچ شک و شبهه اوندایوخدور، حتما "گلیب چاتا جاق و
 الله تعالی تمام ئولولری که کورلاردا مدفون دولار، دیری ائده حک
 (۷) و خلقدن واردیر که علم سیز و هدایت ناپامیش و کتاب سیز و
 آیدین حجت سیز، اللهین باره سینده بحث و مجادله ائدیر (۸)
 ثانیاً "او ایستیر که خلقی اللهین یولوندان چیخاردیب، ضالته
 سال سین. اونون اوچون (دنیا ده) رسوالیق و قیامت گونی یانار
 اوتون عذابین اونا دادیزاریق (۹) (قیامته اونا دئیرلر) بویانار
 اود سنون اعمالیوین جزاسیدیر که اللرین قیاقجا گوئندرییدی و
 الله هیچوقت ئوز بنده لرینه (ذره جه) ظلم روا قیلماز (۱۰) و
 خلقدن واردیر که الله دیلده و ظاهرده عبادت ائدیر. اگر اونا
 خیر و منفعت یئتیشه اطمینان تاپار و اگر بلا و مصیبت یئتیشه،
 تغییر جهت و ئرر، بوجور آدم دنیا و آخرته زیانکار دیر و آشکار
 زیانکارلیق همین بودور (۱۱) زیانکار شخص الله تعالی دان سوای
 بیر زادا عبادت ائدر که اونا ضرر یا منفعت یئتیره بیلمز. اوزاق و
 درین ضالته همین بودور (۱۲) زیانکار شخص بیز زادی چاغیرار
 که ضرر و زیانی اونون منفعتیندن یاخین و آرتیق دیر، او چوخ پیس
 آرخا و پیس یولداش ئوزی اوچون انتخاب ائدییدی (۱۳) الله
 تعالی او کسلری که ایمان گتیردیلر و یاخشی اعمال انجام وئردیلر،
 بهشت باغلارینا داخل ائدر که ایچلرینده چایلار و سولار آخیر
 البته الله هر نه ایستیه انجام وئرر (۱۴) او کس که گمان ائدیر،
 الله تعالی ئوز پیغمبرینه دنیا و آخرته کمک لیک ائتمیه حک (برک
 اشتباه ائدیر) گرک بیر و سیله ایله ئوزونی گوئیدن آسلا سین و
 سونرا او سیله نی (طنایی) قطع ائت سین تا (بو خشم ایله ئولسون و)
 گوئرسون که ئوزون ئولدورمک اونون حرصین و خشمین سوء ندوره
 حک؟ (یا یوخ) (۱۵)

و بو ترتیب که بیز آیدین آیه لری نازل ائتدیک و الله هرکسی ایستر (دین اسلام) هدایت ائدر (۱۶) البته او کس لری که (دین اسلام) ایمان گتیریلر و او کس لری که یهودی اولوبلار و سایر پیغمبرلرین تابع لری و مسیحیلر و زردشتلر و او کس لری که الله اورتاق (شریک) قرار وئیرلر، الله تعالی قیامت گونی اونلارین آراسیندا فاصله قرار وئرر، مسلما "الله هر بیر زادا شاهد و ناظر دیر (۱۷) (ای بشر) آیا توجه ائتمه دین (و بیلمه دین) هر کیم که گوئلرده وار و هر کس که یئرده وار و گون و آی و اولدوزلار و داغلار و آغلار و بوتون حرکت ائدن جاندارلار و خلقدن چوخلاری الله عبادت و سجده ائدیرلر و خلقدن چوخلاری مستحق عذاب اولورلار. الله هرکسی ذلیل ائده، کیمسه اونی عزیز و گرامی ائده بیلمز. مسلما "الله هر نه ایستیه عمل ائدر (۱۸) یو ایکی فرقه (مومنلر و کافرلر) همیشه بیر، بیرله دشمن دیلر و پروردگارین خصوصینده دائم بیر، بیرله خصومت ائدرلر و او کس لری که کافر اولوبلار، اونلار اوچون جهنم اوتوندان پالتار کسب بیجیلر و باشلارینا اوست طرفدن قئینر سوتوئلر (۱۹) بدن لری نین دریمی و هر نه که قارینلاریندا وار، هامیسی یانیب اریر (۲۰) و سیم شلاقلاری اونلار اوچون آماده دیر (۲۱) هر وقت ایستیه لر، جهنمدن خارج اولالار و اونون غم و غصه سیندن نجات تاپالار، (جهنم مامورلاری) اونلاری قیطرلر و دئیرلر، یانار اوتون عذابین دادین (۲۲) الله تعالی او کس لری که ایمان گتیر ییلر و صالح عمل انجام وئیریلر، اونلاری بهشت باغلارینا داخل ائدر که اهلرینده چایلار و سولار آخیر. اوردا قیزیل، زینت آلات و مروارید اونلار اوچون حلال و آزاد اولار، اونلارین پالتارلاری بهشته خالص ابریشمدن دیر (۲۳) .

(چونکه) اونلار پاک سوؤز (لاالهالااله) طرفینه هدایت اولدولار و بگه نیلمیش و گوؤزل یولا طرف هدایت تاپدیلار (۲۴) او کسلر که کافر اولدولار و خلقی اللهین یولوندان و مسجدالحرامه گئت مکدن که اوردا عبادت ائتمه گی مقیم و مسافرلر (بومی و غیر بومی) او چون برابر قرار و ئرمیشیک، مانع اولورلار و هر کس که ایستیه حرمده ظلمیله حقدن اوز دوؤ ندرب. باطله میل ائده، درد آرتیران عذابی اونا دادیزاریق (۲۵) وقتیکه بیز مسجدالحرامین یئرینی ابراهیم پیغمبره تعیین و مشخص ائتدیک (دئدیک) که هیچ زادی منه اورناق قرار و ئرمه گین و منیم ائویمی طواف ائدنلر اوچون و نماز قیلانلار و رکوع و سجود ائدنلر اوچون پاک و پاکیزه ساخلاگین (۲۶) و خلقی حجه چاغیرگین تا مخلوق پیاده و سواره اوزاق یوللاردان و درین دره لردن سنه طرف گل سینلر، (حضرت ابراهیم، مقام (جایگاه) ابراهیمده دوروب، سسلندی: ایهاالناس، الله سیزی حجه دعوت ائدیر- هر شخص مومن ابراهیمین سسین ائشیندی، لبیك دئدی) (۲۷) تا ئوز منافع لرینه شاهد (و حافظ) اولسونلار و اللهین آدینی معلوم اولان گونلرده (۱۰-۱۱-۱۲-۱۳ ذیحجه) یاد ائت سینلر که اونلارا (اتی حلال) حیوانلاردان روزی و ئردیک تا اونلاردان صرف ائده لر و فقیر بیچاره لری تغذیه و اطعام ائت سینلر (۲۸) سونرا (ئوزلرین پاک ائدی و) مناسک حجی یئرینه یئتیر سینلر و نذر لرینه (و عهد لرینه) وفا ائت سینلر و بیت العتیقی طواف ائت سینلر (۲۹) بو ایدی حجین احکامی و اعمالی، هر کس اللهین احکامینی بیوک و محترم ساخلیا، پروردگارین یانیندا اونون اوچون یاخشدیر، سیزین اوچون دوؤرت ایاقلی حیوانلارین اتی حلال اولدی، اونلاردان سوای که سیزه بیان اولونار، پس سیز نجس بت لردن اوزاق اولون و اوزاق اولون منحرف ائدن و باطل سوؤزلردن (زور دئمکدن، یالان دانیشماقدان، ناحق شهادت و ئرمکدن اجتناب ائدین) (۳۰)

(ای مخلوق) اللهه خالصانه و اورنا قسیر عبادت آئدین ، هرکس اللهه اورتاق (شریک) قرار وئره اونا بنزر که گو، بدن بیخیلا (سقوط ائده) و قوشلار اونون (داغیلمیش بدنی نین اتیندن ، تیکه تیکه) قاییب آپارالاریا اونی تند یئل اوزاق یئرلره پرت ائده (۳۱) بو، ور اللهین شعائری (حجین بوتون اعمالی) هرکس اللهین شعائرین بیوک و محترم ساحلیا ، مسلما " بو عمل اوره کلرین تقواسیندان و پاک لیقیندان دیر (۳۲) بو شعائره قیامته کیمی سیزین اوچون منافع واردیر و بو محللرین زیارتیندن سونرا بیت العتیقین (کعبه نین) طوافی و حجی دیر (۳۳) بیز هر امت اوچون عبادنگاه (و قربان کسمک یئری) قرار وئرمیشیک تا اللهین آدین او عبادت گاهدا (قربان کسنده) که دوئرت ایاقلی (اتی حلال) حیوانلاردان اونلارا روزی وئریلیبدی ، ذکر ائده لر . سیزین اللهیز تکجه بیرالله دیر ، اونا متواضع اولوب و اطاعت آئدین و اوامرینه تسلیم اولون (یا رسول الله) متواضع لره و مطیع لره بشارت وئرگینن (۳۴) (بشارت وئرگینن) او کسلره که وقتی اللهین آدی ذکر اولور ، اوره کلری قورخور و صبر ائدنلره که مصیبت لره صبر ائدیرلر و نماز قیلانلارا که بیز وئرن روزیدن (یوخسوللارا) باغیشلیرلار (۳۵) سیزین اوچون دوه قربانلیقین، اللهین شعائریندن قرار وئردیک که سیزه نفع لری واردیر ، اونلاری ذبح ائدنده تا ایاق اوسته دیلر اللهین آدین ذکر آئدین ، وقتیکه یانلاری اوسته یئره بیخیلدیلار (و ذبح تمام اولدی) اونلارین اتیندن صرف آئدین و قناعت ائدنلری و فقیرلری اطعام آئدین بئله جیکده بیز اونلاری سیزین اختیار یزدا قرار وئردیک تا اللهین نعمتلری نین شکرونی یئرینه یئتیره سیز (۳۶) ، الله سیزدن قربان اتی و قان تو، کمک ایستمیر (اللها یئتیشمن) بلکه سیزدن اوره ک تقواسی و قلب پاک لیقی ایستیر (واللهین درگاهینا یئتیشر) بئله جیکده الله اونلاری سیزین اختیار یزدا قرار وئردی که اللهی بیوک لیک ایله یاد ائده سیز که سیزی دوغری یولا هدایت آئدیبدی و یاخشی عمل صاحبیرینه بشارت اولسون (۳۷) حقیقتده الله تعالی (دشمنلرین شرینی) اهل ایماندان دفع ائدر مسلما " الله هیچ خیانتکاری و کفران نعمت آئدن بشری دوست توتماز (۳۸)

مسلمانلارا ساواش اجازه سی و ثریلدی او جهنه که مطلوب واقع اولدولار البته الله تعالی اونلارا کمک ائتمگه قادردیر (۳۹) او مسلمانلاری که ناحق یئرله ئوز ئولکه لریندن چیخارتدیلار بونا خاطر که دئییردیلر، بیزیم پروردگاریمیز و خالقیمیز تکجه بیر الله دیر و اگر الله تعالی بعضی یاغیلری، بعضیلرین الی ایله دفع ائتمه سئیدی، محققا " (راهب لرین) صومعه لری و (مسیحی لرین) کلیسالاری و (یهودی لرین) معبدلری و (مسلمانلارین) مسجدلری که اونلاردا اللهین آدی چوخ ذکر اولونور، هامیسی خراب اولوب و آرادان گئردیلر. هرکس اللهین دینینه کمک لیک ائده، مسلما " الله تعالی اونا کمک لیک ائده جک، البته الله چوخ قدرتلی و باشارا قلیدیر (۴۰) (اللهین دینینه کمک ائدنلر) او کسلردیلر که اگر بیز اونلارا یئر اوزونده قدرت وئرک، اونلار (مرتب) نمازلارین قیلارلار و زکات وئرلر، خلقی یاخشی ایشلره تشویق و پیس ایشلردن اوزاق اولماغا امر ائدرلر (بیلرلرکه) تمام ایشلرین آخر و عاقبتی الله ایله دیر (۴۱) و اگر (قومون کافرلری) سنی تکذیب ائدیرلر (غمگین اولما) بونلاردان قباق قوم نوح و قوم عاد و ثمود اللهین پیغمبرلرین تکذیب ائتدیلر (۴۲) هابئله قوم ابراهیم و قوم لوط (۴۳) و مدین شهرین اهلی، موسی پیغمبرده تکذیب اولوندی (فرعون و آل فرعونون توسط ایلله. نه بنی اسرائیل) اوندان کافرله مهلت وئردیک، سونرا اونلاری برک گرفتار ائتدیک. پس (گورگینن که) تکذیب ائدنلرین آخر و عاقبتی نه قدر پیس اولدی (۴۴) نه قدر شهرلرین اهالیسی نی ظلم لرینه گوئرله هلاک ائتدیک و شهرلاری ویران اولدی و سو قویولاری استفاده سیز قالیب و قصرلری بی صاحب قالدی (۴۵) آیا یئر اوزونده گزیب دولانمیرلار تا اوره کلری آرتیق بصیرت تاپا و قولقلاری حقیقت ایلله آشنا اولا؟ یوخسا بونلارین گوئرلری کور دئیل ولی سینهلرینده کی اوره ک کورالیب (۴۶)

(یا پیغمبر) کافر لر عذاب باره سینده سی نلسدیریر لر، الله
ئوز وعده سینه هیچوقت خلاف ائتمز، البته پروردگار یوین یانیند
بیرگون، مین ئیل ایله که سیز حساب ائدیر سیز، برابر دیر (۴۷)
نه قدر شهرلرین اهالی سینه که ظالم ایدیلر مهلت و فرصت وئردیک
(تا توبه ائده لر) سونرا اونلاری برک گرفتار ائتدیک و بوتون
مخلوقون قاییداجاق مصیرلری منه ساریدیر (۴۸) (یا پیغمبر) دنگین،
ای مخلوق، بوندان غیر دئیل که من سیزین اوچون آشکار اخطار
ائده نم و سیزی اللهین عذابیندن قورخودانام (۴۹) پس او
کسلی که ایمان گتیردیلر و یاخشی ایشلر گوئردولر، باغشلانماق
و بیوک و گوئل روزی اونلار اوچوندور (۵۰) و او کسلی که
چالیشیرلار بیزیم آیتلریمیزی تضعیف ائده لر، همونلار جهنم
اهلی دیلر (۵۱) (یا پیغمبر) سندن قباق هیچ رسول و پیغمبر
گوئندرمه دیک مگر وقتیکه آیاتی (جماعت اوچون) اوخویوردی،
شیطان صفت آدم لر اونون دانیشیقی آراسیندا دسیسه و اختلال
ایجاد ائتدیلر و الله تعالی شیطانین دسیسه سین خنثی و باطل
ائدیب و ئوز آیاتینی تثبیت و محکم ائتدی و الله بیلن و حکمتلیدیر
(۵۲) الله تعالی شیطانین دسیسه سین او کس لر اوچون که اوره
کلرینده نفاق مرضی و قساوت قلبلری وار، سیناماق وسیله سی قرار
وئریب و ظلم ائدنلر قطعاً "اوزاق و درین شقاوت و ضالالتده دیلر
(۵۳) تا او کس لر که اهل علم و معرفت دیلر، یقین بیللر که بو
قرآن سنون پروردگارین طرفیندن حقله نازل اولوب و اونا ایمان
کتیره لر و اوره کلری اونا ساری میل ائده، البته الله تعالی اهل
ایمانی دوز یولا هدایت ائدر (۵۴) کافرلرین شک و تردیدلری قرآن
باره سینده آرادان گئتمز تا وقتیکه اونلارین اجلی بیردن گلیب
یئتیشه یا عقیم گونون عذابی (اوگونون عذابی که صباحی یوخدور،
یعنی قیامت گونونون عذابی) اونلارا اصابت ائده (۵۵)

اوگون سلطنت و حکومت تکجه الله اوچوندور که اونلارین آراسیندا حکم ائده جک . پس او کسلی که ایمان گتیردیلر و یاخشی ایشلر گوئردولر ، نعمتلی بهشت باغلاریندا اولاجاقلار (۵۶) و او کسلی که کافر اولدولار و بیزیم آیاتیمیزی تکذیب ائتدیلر ، خوارلیق عذابی اونلارین انتظاریندادیر (۵۷) و او کسلی که الله یولوندا هجرت ائتدیلر ، سونرا جهاددا ثولدولر (شهید اولدولار) یا نوز اجل لريله وفات ائتدیلر ، الله تعالی اونلارا (بهشته) گوئل روزی نصیب ائدر البته او الله دیر که روزی وئرملرین یاخشی سیدیر (۵۸) الله اونلاری او یئرلره داخل ائدر که راضی و خوشحال اولالار و الله تعالی بیلن و مهربان و عفو ائدندیر (۵۹) اللهین حکمی بودور که هر کس گرک فقط همونقدر که اونا ظلم اولوب ، انتقام (وقصاص) مقامینا گله و اگر بیر شخص مظلوما دوباره ظلم اولونا ، الله ثوزی مظلوما کمک ائدر ، البته الله چوخ عفوئدن و باغیشلیان دیر (۶۰) بودور که الله گئجهنی داخل ائدر گونوزه و گونوزی داخل ائدر گئجه یه و الله تعالی ائشیدن و گوئرندیر (۶۱) حقیقت بودور که الله برحق دیر و اوندان سوای هر نه یه عبادت ائده لر ، نادرست و باطل دیر ، البته عالی مقام و بیوک شان مخصوص الله دیر (۶۲) (ای بشر) مگر گوئر میرسن که الله تعالی (گئجه لر) گوئیدن یاغیش گوئرندیر تا سحر چاغیلار یئراوزی طراوتلی اولوب ویاشیل بزه نه؟ البته اللهین بنده لرینه لطفی وار و الله دنیانین بوتون ایشلرینین جزئیاتیندان آگاه دیر (۶۳) هر نه که گوئلرده وار و هر نه که یئرده وار تماما "اللهه تعلی وار دیر و تکجه الله دیر که احتیاجسیر و لایق عبادت دیر . (۶۴)

(ای بشر) مگر گوئرمیرسن که الله تعالی بفرستد هر که هر نه واری سیزین اختیاریزدا قرار وئربیدی و گمیلر دریالاردا اونون اذنبه جاری اولورلار و گوئی یئره دوشمکدن ساخلیر مگر ئوز اذنبه، البته الله، بنده لرینه جوخ مهربان و رحم ائدندیر (۶۵) الله دیر که سیزی اول بار دیری ائدیب، سونرا سیزه وفات باغیشلار دوباره سیزی دیریلدر، البته انسان (ئوز پروردگارینه) جوخ ناشکرو کفران ائدندیر (۶۶) بیز هر امت اوچون شریعت تعیین ائتدیک تا او شریعته عمل ائده لر و خلق گرک دین امرینده سنبله مجادلنه و منازعه ائتمه لر. اونلاری پروردگاریوبین طرفینه دعوت ائنگین. حقیقتده سن ئوزون دوغری یولدا و کامل هدایتده وارسان. (۶۷) و اگر سنبله مجادلنه و مخاصمه ائدیلر، اونلارا دئگین، الله یاخشی بیلیر او زادی که سیز عمل ائدیرسیز. (۶۸) الله سیزین آرایزدا اولان اختلاف و نزاع باره سینده قیامت گونی (قضاوت) حکم ائده حک (۶۹) (ای انسان) آیا بیلیرسن هر نه که گوئیده و یئرده وار، هامیسین الله بیلیر؟ (و اونلاردان آگاهدیر؟) و اونلارین هامیسی اللهین کتابیندا یازیلیب و محفوظ دیر و بو ایش الله اوچون جوخ آسان دیر (۷۰) (مشرکالر) الله تعالی دان سوای بیر شیئره عبادت ائدیرلر که اونلارین عبادتینه هیچ دلیل و علت نازل اولمایب و اونلارین باره سینده عالم و آگاه دئیلر (اونلارا عبادت ائتمک ظلم دیر) و ظالم لر اوچون کمک ائدن اولمیاچاق (۷۱) هر وقت بیزیم آیدین و آشکار آیتیمیز اونلارا اوچون تلاوت اولونور، اونلارین سیماسیندا مخالفت و اینانمازلیق آثاری گوئررسن که یاخین دیر آیاتی تلاوت ائدن مومنلره حمله گتیرسینلر، اونلارا دئگین، سیزی بوندان آرتیق عذابا آگاه ائدیرم و او جهنم اوتیدیر که الله تعالی کافرلر اوچون وعده وئریب و اوچوخ پیس مصیر و قاییداجاق بولیدیر

ای مخلوق بیر مل وورولور، اونی ائشیدن. او کسری که الله تعالی دان غیریسینه (بت لره) عبادت ائدیرلر، او بتلر بیر مینجگی (جیبینی) یاراتماغا قادر دئیللر حتی اگر اونلارین هامیسین جمع ائده لر. اگر میلچک بیرزاد (عطر، زعفران) او بتلردن قویاردیب آپارا، او میلچکدن آلا بیلمزلر، طالب و مطلوب هر ایکسی عاجزدیلر. (۷۳) شرککلر اوجور که گرک اللهین بیوکلیک حقین بیللر، بیلمه دیلر که الله بی نهایت قدرتلی و باشاراقلیدیر (۷۴) الله تعالی ملائکه دن و انسانلاردان ئوز رسوللارین اختیار ائدر، البته الله ائشیدن و گوئرنندیر (۷۵) الله تعالی خلقین گله جک اعمالین و کئچمیش عمللرین هامیسین بیلیر و تمام ایشلر الله طرف رجوع اولونار (۷۶) ای او کسری که ایمان کتیریسیز، پروردگاریزه رکوع و سجود و عبادت ائدین و یاخشی ایشلر گوئرون، اولاه که سیز نجات تاپاسیز (۷۷) اوجور که یاراشیقی واردیر الله یولوندا (دین دشمنلریله و ئوز نفسیرایله) جهاد و مبارزه ائدین. الله سیزی دین اسلام اوچون انتخاب ائتدی و دین امرینده سیزین اوچون چتینلیک قرار وئرمه دی. بو دین همون بابایز ابراهیم پیغمبرین دینی دیر. ابراهیم پیغمبر قبلا سیزی مسلمان آدلاندیردی و بو قرآندا سیز مسلمان آدلانیب سیز تاپیغمبریز سیزین اوچون شاهد و نمونه اولسون و سیزده (دنیا خلقی اوچون) نمونه اولاسیز. پس نماز قیلین و زکات وئرین و اللهها و اونون کتابینا متوسل اولون (ارتباطیزی الله ایله برقرار ائدیب و حفظ ائدین) که الله تعالی سیزین مولایز و آرخایز دیر. الله تعالی چوخ یاخشی آرخا و چوخ یاخشی کمک ائدندیر. (۷۸)

حقیقتا " مومنلر نجات تاپدیلار (۱) او کسلر که نمازلاریندا متواضع ، آلاق کونول و قورخاندیلار (۲) و او کسلری که بیپوده و باطل سوزلردن قاچاندیلار (۳) و او کسلری که زکات وئرندیله (۴) و او کسلری که ئوز عفت و ناموسلارین خطادن حفظ ائدندیله (۵) مگر ئوز عقدی یا ملکی آروادلاری نین باره سینده که بو موردده اونلار اوچون مذمت یئری بوخدور (۶) پس هرکس بونلاردان غیریسین ایستیه (آیری آروادلار ایله آیری یولدان مقصوده یئتیشه) همونلار تجاوز کاردیلار (۷) و او کسلری که امانت لری و عهد و ایلقارلارینی مراعات ائدندیله (۸) و او کسلری که نمازلارینی حفاظت ائدندیله (۹) همونلار بهشته وارث و صاحب اولارلار (۱۰) اونلار فردوس بهشتین وارثی دیله که همیشه لیک اوردا یا شییا جاقلا (۱۱) حقیقتده بیز انسانی صاف پالچیقدان خلق ائتدیک (۱۲) سونرا اونی نطفه صورتینده محکم قرارگاهدا قرار وئردیک (۱۳) سونرا نطفه دن علقه و علقه دن تیکه ات و تیکه اتدن سوموکلر و سوموکلره ات و دری گئیین دیردیک ، سونرا اونون خلقتین (روح ایله) کامل ائتدیک . پس برکتلی و اوجادیر او الهی که یارادانلارین یاخشی راقیدیر (تبریک دیر او الهه که گوئل خلق اولونموشلارین خالق دیر) (۱۴) سونرا سیز (دنیا ده) یا شییانندان سونرا ئولرسیز ، (۱۵) سونرادان قیامت گونی دیریلرسیز (۱۶) بیز سیزین باشیز اوستونده یئددی یول (گوئی) خلق ائتدیک و بیز خلق ائتدیگیمیزدن غافل دئیلایک (۱۷) .

بیز گو'یدن سیزین اوچون احتیاج قدریجه یاغیش سوی
 گو'ندردیک و اونی یئرده (آلتیندا) مستقر ائتدیک، مسلما "اونی
 (آرادان) آپارماغا (یا تغییر محل وئرمگه) قادریک (۱۸) بیز سیزه
 سوايله خرما و اوزوم باغلاری وجوده کتیردیک، سیزین اوچون
 اونلاردا جوخلی میوه و محصول وار و او میوه لردن یئیرسیز (۱۹)
 داها او (زیتون) آغاجی که (اول دفعه) طور سیناذه عمله گلیر و
 اوندان یاغ چیخار که خلقین خورشتی او چون استفاده اولونار (۲۰)
 و دؤرت ایاقلی (اتی حلال) حیوانلارین خلقتینده سیزین اوچون
 عبرتله وار. بیز سیزی اونلارین قارنیندا اولان سوتدن ایچیردیریک
 و سیزین اوچون جوخلی منفعت لری واردیر و اونلاردان تغذیه
 ائدیرسیز (۲۱) و (قورولوقدا) اونلارا و (دریادا) گمییه سوار
 اولورسوز (۲۲) البته بیز نوح پیغمبری قومینا ساری رسالته
 گو'ندردیک، نوح دئدی، ای جماعت، اللهه عبادت ائدین که
 اوندان سوا سیزین اوچون معبود یوخدور، آیا الله تعالی دان قور
 خمورسوز؟ (۲۳) نوح قومینون بیوک لری (و ثروتمند لری) که کافر
 اولموشدولار، خلقه دئدیله، نوح دا سیزین کیمی بشردن آرتیق
 دئیل. او ایستیر که سیزه بیوک لوک و ریاست ائده، اگر الله ایسته
 سئیدی (پیغمبر گو'ندره) ملک لردن گو'ندردی، بیز بیر بیله زاد
 ایره لی بابالاریمیزدان ائشیمه میشیک (۲۴) او، دیوانه کیشیدن
 سوا بیر زاد دئیل، اونیله مدارا ائدین و منتظر اولون تا ئواومی
 کلبب یئنیش سین (۲۵) نوح عرض ائتدی، پروردگارا، (ایندی که)
 منی تکذیب ائتدیله (و منی یالانچی سایدیلار) منه کمکلیک
 ائتکین (۲۶) نوح پیغمبره وحی ائتدیک که بیزیم نظریمیز آلتیندا
 و بیزیم دستوریمیزله گمی قاییر، وقتیکه بیزیم فرمانیمیز صادر
 اولدی (علامتی بودور که) تئدیردن سو قاینایب، چیخار، اوندان
 سن اهلی حیوانلارین هره سیندن ایکی حفت گو'تورکین و ئوز اهل
 بیت وی سوار ائتکین، اونلاردان سوا که قبلا "اونلارین باره
 سینده بحث اولوب (عیالی و اوغلی) و سن ظالم اشخاصین باره
 سینده منی مخاطب قرار وئرمه گین، چونکه اونلارین هامیسی
 طوفاندا غرق اولاجاقلار (۲۷).

پس وقتیکه سن و سنله اولان مومنلر کمیده قرار تاپدیز، دتگینن حمد اولسون اللهه که بیزی ظالم قومون شریندن نجات وئردی (۲۸) و دتگینن، پروردگارا، منی (و منیم همراه لاریمی) مبارک و برکتلی پئرده منزل وئرگینن و سن چوخ یاخشی مسکن وئرنسن (۲۹) البته نوحون طوفانیندا اهل علم و اهل تحقیق اوجون عبرتله و نشانلر واردیر و بیز خلقی دائم سینا ما قدا و کیفرده قرار وئره ریک (۳۰) اونلاری غرق ائندن سونرا باشقا قوم وجوده گتیردیک (۳۱) گئنه او قومه ئوزلریندن پیغمبر گوئندر دیک، او پیغمبر دئدی، که اللهه عبادت ائدین، اوندان سوای سیزین اوجون معبود یوخدور، آیا الله تعالی دان قورخمیر سیز؟ (۳۲) اونون قومینون بیوکلری (و ثروتمندلری) که کافر اولموشدولار و آخرت گوئروشون یالان گمان ائدیردیلر و بیز اونلارا دنیا یا شایشیندا مال و ثروت وئرمیشدیک، خلقه دئدیله، بوشخص، سیزین کیمی بشردن آرتیق دئیل، او زاددان که سیز یئیر سیز اودا یئیر و او زاددان که سیز ایچیر سیز، اودا ایچیر (۳۳) اگر سیز ئوزوز کیمی بشردن اطاعت ائده سیز، مسلما "اوندا سیز زیان کارلاردان اولار سیز (۳۴) آیا او سیزه وعده و نوید وئیر که اوندان سونرا که ئولوب و تورپاق اولدوز و سوموکلریز چورودی، بیر داها دیریلیب، قیردن چیخاجاق سیز (۳۵) هیهات هیهات بو اوزاق وعده لردن که سیزه وئیر (۳۶) بو دنیانین حیاتی بوندان غیر دئیل که بیر عده ئولور و بیر عده دنیایه گلیر و بیز (ئولندن سونرا) بیر داها دیریلیب گلن دئیلیک (۳۷) او دئیل مگر بیر کیشی که اللهه یالان و افترا نسبتی وئیر و بیز اونا هیچوقت ایمان گتیرن دئیلیک (۳۸) او پیغمبر دئدی، پروردگارا، (ایندی که) منی تکذیب ائتدیله (و منی یالانچی سایدیلار) منه کمکلیک ائتگینن (۳۹) الله بویوردی، آز زماندان سونرا اونلار ئوز عمللریندن پشیمان اولارلار (۴۰) اونلاری گوئیون صیحه سی (شدتلی سسی و زلزله) که مستحق او ایدیلر گرفتار ائتدی و اونلاری سئل اوزونسون آشغالی قرار وئردیک و ظلم ائدنلر اللهین رحمتیندن اوزاق اولدولار (۴۱) اونلاری هلاک ائندن سونرا آیری قوملار وجوده گتیردیک (۴۲)

هیچ قومون احلی قباغا گئچمز و تاخیره دوشمز (۴۳) سونرا پیغمبرلری بیر، بیرینین داليجاگوۋ ندردیک، هر وقت بیر قومه پیغمبر گلدی اونی تکذیب ائتدیلر، بیز او قوملاری بیر، بیریندن سونرا هلاک ائتدیک و اونلاری (تاریخی) داستان لار قرار وئردیک، پس بی ایمان قوم اللهین رحمتیندن اوزاق اولدی (۴۴) سونرا موسی پیغمبری و اونون قارداشی هارونی ئوز آیات و معجزه لریمیزله و آیدین حجت لریله گوۋ ندردیک (۴۵) فرعون و اونون قومینون بیوکلرینه طرف، اونلار ایمان گتیرمه یب و تکبرلیک ائتدیلر، چونکه اونلار گردنکش و جاه طلب قوم ایدیلر (۴۶) بو جهته دئدیلر، نیچون گرک ایکی نفر ئوزوموز کیمی بشره ایمان گتیرک؟ بیر صورتده که او ایکی نفر کیشی نین قومی بیزیم بنده لریمیز و برده لریمیز دیلر (۴۷) پس موسی پیغمبری و هارونی تکذیب ائتدیلر، بو سببه اونلارین هامیسی هلاک اولدولار (۴۸) و حالبوکه بیز موسی پیغمبره تورات کتابین وئردیک، اولاکه اونلار الله یولونا هدایت تاپالار (۴۹) و بیز مریمین اوغلون و آناسین خلق اوچون بیوگ آیت و معجزه قرار وئردیک و هر ایکسین آباد و سولی ئولکه ده ساکن ائتدیک (۵۰) ای بیزیم پیغمبرلریمیز، پاک و حلال روزیلاردان (که سیزه باغیشلامیشیق) صرف ائدین و یاخشی ایشلر انجام وئرن که سیز هر نه عمل ائده سیز، من اوندان کاملاً آگاهم (۵۱) حقیقت بودور که سیزین بو امتیز واحد امت دیر و من سیزین پروردگاریزام، پس تکجه مندن قورخون (۵۲) مخلوق دین امرینده ئوز آرالاریندا اختلاف ائدیب و فرقه، فرقه اولدولار و هر فرقه ئوز دینی نی بگه نیب و خوشحال اولدولار (۵۳) (یا پیغمبر) اونلاری ئوز جهالت و ضلالت لرینده ترک ائتگین تا وقتلری گلیب یئتیشسین (۵۴) آیا اونلار بئله گمان ائدیرلر که بیز اونلاری مال و اولادایله کمک ائدیریک؟ (۵۵) و خیر ایشلرده اونلارا سرعتیله مساعدت ائدیریک؟ نه خیر بلکه (بوفرصت اونلاری سیناماق اوچوندور) اونلار آنلامیرلار (۵۶) حقیقتده او کسلی که پروردگاردان قورخورلار و هراساندیلار (۵۷) و او کسلی که پروردگارین آیاتینا ایمان گتیریرلر (۵۸) و او کسلی که پروردگاره اورتاق (شریک) قرار وئرمیرلر (۵۹)

و او کسلی که وئیرلر او زادلاری که گرک وئرهلر و بو امردن که پروردگارین طرفینه رجوع ائده جکلر، اوره کلرینده قورخی وار (۶۰) همونلاردیلار که خیرات ایشلرینده و احساندا (کمال رغبت ایلر) عجله ائدیرلر و یاخشی عمل انجام وئرمکده قباغا دوشورلر (۶۱) بیز هیچ کسی و سعوندن و قدرتیندن آرنیقا تکلیف ائتمیرک و بیزیم یانیمیزدا کتاب واردیر که حقایقی بیان ائدیر و اونلارا هیچ ظلم و جفا اولمیاچاق (۶۲) ولی کافرلرین اوره کلری (بو حقیقتدن) غافل و بی خبردیلر و او ایشلری که اونلار مرتکب اولورلار غیر او عمل دیر که مومنلر انجام وئیرلر (۶۳) تا وقتیکه اونلارین ثروتمندلرینی (و رئیس لرینی) عذابا "گرفتار ائده ک، اونداه و ناله لری قاوزانار (۶۴) (خطاب اولونار) بوگون هیچ آه و ناله ائتمیون مسلما" بیزدن سیزه کمک لیک اولمیاچاق (۶۵) اونداه بیزیم آیاتیمیز، سیزین اوچون تلاوت اولونوردی، بو سیز ایدیز که کئچمیشیزه قئییدیردیز (۶۶) و اونلارا تکبرلیک ائدیردیز و گئجه نقل لرینه باشلایب و (اللهین کلامیندن) اوزاقلاشیردیز (۶۷) آیا قرآنین سؤزلرینده درین فکر و تحقیق ائتمیرلر (تا حقایقی درک ائده لر) یا بونا گوهره که قرآن و پیغمبر بونلارا گلیب و ایره لی بابالارینا گلمه میشدی؟ (۶۸) یا بونا خاطر که هنوز ئوز پیغمبرلرین یاخشی تانیبا بیلمیوبلر که اونی تکذیب ائدیرلر (۶۹) یا دئیرلر، اونداه جنون آثاری وار (نه، او عقل کامل صاحبیدیر) ولی اونلار اوچون حق دین گتیریدی و اونلارین چوخی حق و حقیقتدن آجیقلا ری گلیر (۷۰) و اگر حق و حقیقت اونلارین هوای نفسلرینه تابع اولار، گوئلر و یئر و هرکس که اونلاردا وار مسلما "فاسداولوب، آرادان گئدر، نه - اوجور اولماز، بلکه قرآن نصیحت وئوگوددیر که اونلارین هدایتی اوچون گوئندرمیشیک و اونلار بو نصایحدن اوز دوئندیرلر (۷۱) (یا پیغمبر) آیا سن اونلاردان (رسالت اوچون) خرج ایستیوب سن؟ (البته نه) سنون اجرین پروردگارین یانیندا هر زاددان یاخشی و گوئل دیر و او چوخ یاخشی روزی وئرن دیر (۷۲) حقیقتده سن اونلاری دوز یولا دعوت ائدیرسن (۷۳) ولی او کسلی که آخرته ایمانلاری یوخدور، او دوز یولدان (منحرف اولوب و) قئییدرلر (۷۴) .

و اگر بیز اونلارا رحم ائدیب و ضرری (قحط لیگی) اونلاردان
گوئ توره ک، اونلار داهادائوز لجاجت لرینده برک دایانیب و شرارت
لرینده جری اولارلار (۷۵) البته بیز اونلاری عذابا (و آجلیغا)
گرفتار ائتدیک (ولی اونلار متنبه اولمادیلار) و پروردگاره تواضع و
آلحاق لیق ائتمه یب و اللهه یالوارمادیلار (۷۶) تا شدتلی عذابین
فایوسون اونلارا آجدیق و اونلار او عذابا چولقلانندیلار (۷۷)
او اللهی که سیزه قولاق و گوئز و اوره گ خلق ائتدی ولی سیزدن
چوخ آز عده اونلارین شکرون یئرینه یئتمیرسیر (۷۸) او اللهی که
سیزی یئر اوزونده یاراتدی و اونون طرفینه محشور اولاجاقسیر (۷۹)
او اللهی که خلقه وارلیق و حیات وئریب و وفات باغیشلار و گئجه
گونوزون تغیراتی اونون امریله دیر، نیچون عاقلانه فکر ائتمیرسیر؟
(۸۰) بو کافر جماعت همون سوئزی دئدیلر که بونلاردان قباککی لار
دئمیشدیلر (۸۱) دئدیلر که وقتی بیز ئولدوک و تورپاق اولوب و
سوموکلریمیز چورودی، آیا واقعا "بیرداها دیریلیب، قالخاجایوق؟
(۸۲) البته بو وعده بیزه وئریلندن قباق، آتا، بابالاریمیزه وعده
وئریلمیشدی (اوندان آثاری گوئرونمه دی) بو سوئلر قدیم آدمترین
ناغیللاریندان سوای بیرزاد دئیلر (۸۳) (یا پیغمبر) دئگین،
یئری و یئر اوزونده اولان مخلوقی کیم خلق ائدیب؟ اگر سیز
بیلیرسیر (۸۴) دئییه جکدر، الله خلق ائدیب، دئگین بس نه
اوچون توجه ائتمیرسیر؟ (۸۵) دئگین یئددی گوئی یارادان و
بیوک عرشین پروردگاری کیمدیر؟ (۸۶) دئییه جکدر، الله دیر،
دئگین، بس نه او چون الله تعالی دان قورخمورسوز (۸۷) دئگین
او کیمدیر که هر زادین شاهلیقی و بیوک حکومت لیگی اونون الینده
دیر؟ و او پناه وئرر و حمایت ائدر و حمایت اولونماز، اگر سیز
بیلیرسیر. (۸۸) دئییه جکدر، الله دیر، دئگین بس نیچون آل
اولورسوز؟ (۸۹).

بوندان بئله که بیر حق و حقیقتی اونلار او ائدر دیک، کئسه
اونلار یالان دئییرلر و منکر اولورلار (۹۰) الله تعالی هیچ اولاد
اتخاذ ائتمه یب، او نیله هیچ معبود یوخدور (اگر اولسایدی) اوندان
هر معبود ئوز مخلوق ایله گئدردی و اونلاردان بعضی سی، بعضیلرینه
غلبه ائدردی. پاک و منزه دیر الله تعالی او صفتلردن که مشرکلر
توصیف ائدیرلر (۹۱) الله تعالی گیزلینی و آشکاری بیلندیر. چوخ
یوخاری دیر او زاهدان که او ناشر یک قرار وئیرلر (۹۲) دنگین،
پروردگارا، امیدیم وار، او عذابی که کافرلره وعده وئریسن، منه
آشکار ائده سن (۹۳) پروردگارا، منی ظالم جماعتین ایچینده
قرار وئرمه گین (۹۴) البته بیز قادریق اونلارا وئردیگیمیز عذاب
وعده سین سنه آشکار ائدک (۹۵) (یا پیغمبر) اونلارین بیس لیک
لرین، ئوز یاخشیلیقیوه باغیشلاگین. بیز او سؤزلری که وصف
ائدیرلر، یاخشی بیلیریک (منه دئییرلر اولادی وار و سنه دئییرلر
جنونی وار) (۹۶) دنگین پروردگارا، شیطان صفت (آدم) لرین
وسوسه و طعنه لریندن سنون ئوزووه پناه گتیریرم (۹۷) و شیطان
صفتلرین حضوروندان سنه پناه گتیریرم (۹۸) ائیلد که اونلارین
بیریسینه ئولمک زمانی گلدی، اوندان (پشیمان اولوب) دئیر،
پروردگارا، منی بیرده دنیایه قیطر (۹۹) شاید اوباقی قوبد و غوم
مال و ثروت ایله یاخشی و صالح عمل انجام وئرم (خطاب اولونار)
ابدا"، بوکلمه فقط قوری سؤزدور که دئییرلر. اونلارین داليجا
برزخ عالمیدیر تا او گونه کیمی که اونلاری گوردان قالخیزارلار
(۱۰۰) ائيله که صور (شیپوری) چالیندی، او گون داها اصل و
نسب آرادا اولماز و اونلاردان (فامیل باره سینده، شغل، درجه،
مقام، رتبه ریاست، مال و دولت، باره سینده) سؤروشولمیا جاق
(اوندان انسانی تکجه یاخشی عمل نجات وئرد) (۱۰۱) هر کسین
یاخشی عملی نین میزانی آغیر اولدی، اونلار نجات تاپا جاقلار
(۱۰۲) و هر کسین یاخشی عملی نین میزانی یونگول اولدی، همونلار
ئوزلرینه ضرر ووروبلار و همیشه لیک جهنمده قالاجاقلار (۱۰۳)
جهنم اودی گناهکارلارین اوزلرین یانديرار و اونلار جهنمده چوخ
حرکین صورتده یاشییا جاقلار. (۱۰۴)